

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

12. september 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 19. september 2003
– dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne) den 22. september 2003 –
vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat om de punkter, der for-
ventes optaget på dagsordenen.

Anders Fogh Rasmussen

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

9. september 2003

Eksp.nr. 86631

/AK

Rådsmøde (Konkurrenceevne) den 22. september 2003

Samlet aktuelt notat

1. Direktiv om EU-borgernes og deres familiemedlemmers ret til at opholde og færdes frit på medlemsstaternes område, KOM (2001) 257 endelig og KOM (2002) 199 endelig..... 2
2. Strategien for Det Indre Marked 2003-2006, KOM (2003) 238 8
3. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412..... 17
4. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europaparlamentet om modernisering af selskabsretten og forbedret virksomhedsledelse i Den Europæiske Union – vejen frem, KOM (2003) 284..... 29
5. Nyt notat om EU-kommissionens direktivforslag om beskyttelse af fodgængere og andre bløde trafikanter ved kollision med et motorkøretøj og om ændring af direktiv 70/156/EØF, KOM (2003) 67 34
6. Forslag til rådsresolution om Kommissionens handlingsplan af 12. februar 2003 om en mere sammenhængende europæisk aftaleret KOM(2003) 68..... 39
7. Fællesskabets kemikaliepolitik KOM(2001) 88 endelig..... 51
8. Den europæiske lægemiddelindustri (G-10) KOM (2003) 383 60

1. Direktiv om EU-borgernes og deres familiemedlemmers ret til at opholde og færdes frit på medlemsstaternes område, KOM (2001) 257 endelig og KOM (2002) 199 endelig.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har den 2. juli 2001 officielt fremsat forslag til Rådets direktiv om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.

Kommissionen fremkom den 15. april 2003 med et revideret forslag på baggrund af Europa-Parlamentets første udtalelse vedrørende forslaget.

Kommissionens direktivforslag om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område er fremsat med hjemmel i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab artikel 12 og 18, stk. 2, samt artikel 40, 44 og 52 i traktatens afsnit III, der vedrører den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital.

Formålet med direktivforslaget er at modernisere og forenkle retten for unionsborgere og deres familiemedlemmer til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, at søge at minimere de administrative procedurer, ligesom forslaget tilsigter at forbedre definitionen af familiemedlemmernes rettigheder samt at begrænse mulighederne for at nægte eller inddrage en opholdstilladelse.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 22. september 2003 til politisk enighed om fælles holdning til Europa-Parlamentets første udtalelse.

1. Baggrund og indhold

Direktivforslaget skal erstatte og supplere en række eksisterende fællesskabsretlige instrumenter vedrørende fri bevægelighed og ophold og vil medføre ophævelse af følgende ni direktiver:

- direktiv 64/221 om samordning af de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed,
- direktiv 68/360 om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer,
- direktiv 72/194 om udvidelse af anvendelsesområdet for Rådets direktiv af 25. februar 1964 om samordning af de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, til også at omfatte arbejdstagere, som udnytter retten til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér,

- direktiv 73/148 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsningerne inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser,
- direktiv 75/34 om retten for statsborgere i en medlemsstat til at blive boende på en anden medlemsstats område efter dér at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed,
- direktiv 75/35 om udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 64/221 om samordning af de særlige foranstaltninger, der gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, til også at omfatte de statsborgere i en medlemsstat, som udøver retten til at blive boende på en anden medlemsstats område efter dér at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed,
- direktiv 90/364 om opholdsret,
- direktiv 90/365 om opholdsret for lønmodtagere og selvstændige, der er ophørt med erhvervsaktivitet,
- direktiv 93/96 om opholdsret for studerende,

Direktivforslaget vil endvidere medføre ændringer i forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed og indeholder bestemmelser, der indarbejder og tilpasser bestemmelserne i forordning 1251/70 om arbejdstageres ret til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér.

I konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Cardiff i juni 1998 blev det fastslået, at medlemsstaterne og alle institutionerne må gøre en vedvarende indsats for at bringe Unionen tættere på borgerne ved at gøre den mere åben, mere forståelig og mere relevant for det daglige liv.

Det er på denne baggrund fundet nødvendigt med en ny tilgang til udøvelsen af unionsborgernes rettigheder, således at der indføres ét samlet regelsæt for fri bevægelighed i overensstemmelse med artikel 17 og 18 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Direktivforslaget behandles i proceduren med fælles beslutningstagen mellem Rådet og Europa-Parlamentet, jf. artikel 251. *Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.*

Direktivforslaget skal erstatte og supplere en række gældende EU-retsakter, der omfatter ni direktiver og to forordninger om den frie bevægelighed for EU-borgere og deres familiemedlemmer.

Udover at direktivforslaget skal erstatte og supplere de allerede gældende EU-retsakter på området, er formålet med forslaget blandt andet at modernisere og forenkle retten for unionsborgere og deres familiemedlemmer til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område og at søge at minimere de administrative procedurer.

Direktivforslaget er blevet ændret på en række områder som følge af Europa-Parlamentets første udtalelse og de seneste forhandlinger i Rådet. Nedenfor redegøres nærmere for de væsentligste ændringer af forslaget.

Unionsborgere, der har ophold som arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende, studerende eller som person med tilstrækkelige midler til at forsørge sig selv, har adgang til familiesammenføring med ægtefæller, efterkommere under 21 år samt slægtninge i opstigende linje og efterkommere over 21 år, der i hjemlandet forsørges af unionsborgeren. Der er kun tale om en udvidelse af adgangen til familiesammenføring for så vidt angår studerende, der efter forslaget også får adgang til familiesammenføring med slægtninge i opstigende linje og efterkommere over 21 år, der i hjemlandet forsørges af den studerende.

Endvidere skal medlemsstaten give familiesammenføring til registrerede partnere, hvis medlemsstatens nationale lovgivning sidestiller registrerede partnere med ægtefæller. Endelig skal medlemsstaten fremme indrejse og ophold for ugifte samlevende.

Efter direktivforslaget udvides retten til ophold uden administrative formaliteter fra tre til seks måneder for unionsborgere og deres familiemedlemmer. Disse personer har ikke krav på sociale ydelser, og opholdsgrundlaget for de pågældende bortfalder, hvis de anmoder herom. Efter de nuværende regler har unionsborgere og deres familiemedlemmer ret til at opholde sig i en medlemsstat i op til tre måneder uden administrative formaliteter, dog har personer, der søger arbejde, ret til ophold i op til seks måneder.

Medlemsstaterne får mulighed for at kontrollere, at unionsborgere, der har ophold i over seks måneder som arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende, studerende eller som personer, der råder over tilstrækkelige midler til deres underhold, opfylder betingelserne for ophold forud for udstedelsen af et registreringsbevis.

Ved udstedelse af et opholdsbevis til en person, der råder over tilstrækkelige midler til sit underhold, skal medlemsstaterne foretage en individuel vurdering af, hvorvidt personen råder over tilstrækkelige midler, men medlemsstaten må dog ikke stille krav om, at de pågældende råder over midler ud over, hvad der bliver ydet i kontanthjælp til en tilsvarende familie.

Medlemsstaterne skal under visse betingelser give opholdstilladelse til et familiemedlem til en unionsborger, der er tredjelandsstatsborger, hvis unionsborgeren dør, eller de pågældende bliver skilt.

Unionsborgeren og dennes familiemedlemmer opnår permanent opholdsret efter fire års ophold i medlemsstaten, uanset om de pågældende har opholdt sig som arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende, studerende eller personer, der råder over tilstrækkelige midler.

Unionsborgeren og dennes familiemedlemmer skal behandles på samme måde som medlemsstatens egne statsborgere. Dog har unionsborgeren og dennes familiemedlemmer ikke krav på sociale ydelser de første seks måneder af opholdet. Studerende og personer, der råder over tilstrækkelige midler til deres underhold, kan først modtage uddannelsesstøtte, når de har opnået permanent opholdsret. Arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende har kun krav på uddannelsesstøtte, hvis de uddanner sig ud af ufrivillig arbejdsløshed, eller hvis uddannelsen er relateret til det tidligere arbejde.

Der er dog ingen indvendinger mod, at unionsborgere, der har ophold som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, ligesom i dag har krav på uddannelsesstøtte til at uddanne sig ud af ufrivillig arbejdsløshed eller til naturlig videreuddannelse, og at disse personers samt aktuelle arbejdstageres familie har ret til uddannelsesstøtte

Unionsborgeren og dennes familiemedlemmer, der har opnået permanent opholdsret, kan udvises fra medlemsstaten, hvis de udgør en alvorlig trussel mod den offentlige orden og sikkerhed. Hvis unionsborgeren har opholdt sig ti år i medlemsstaten, kan den pågældende kun udvises fra medlemsstaten, hvis det er tvingende nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Unionsborgere, der er mindreårige eller er født og har opholdt sig i værtslandet hele deres liv og kun har været midlertidig fraværende fra værtslandet i op til seks år på grund af studier eller værnepligt, kan ikke udvises.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet vedtog den 11. februar 2003 sin første udtalelse vedrørende direktivforslaget.

Europa-Parlamentet er generelt positivt indstillet over for Kommissionens direktivforslag. Europa-Parlamentet støtter de udvidelser i unionsborgernes ret til fri bevægelighed, som Kommissionen har foreslået.

Europa-Parlamentet har foreslået, at registrerede partnere, uanset køn, og ugifte samlevende, uanset køn, bliver omfattet af direktivforslagets definition af familiemedlemsbegrebet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det anføres i direktivforslaget, at Det Europæiske Fællesskab ifølge EF-traktatens artikel 40, 44 og 52 skal indføre de lovgivningsmæssige instrumenter, der er nødvendige for at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed, ret til indrejse og ophold, etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser.

Artikel 18, stk. 1, tillægger enhver unionsborger ret til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område, dog med de begrænsninger og betingelser, der er fastsat i traktaten eller den afledte ret. Medlemsstaterne har ingen beføjelser i den henseende.

Artikel 18, stk. 2, giver Fællesskabet mulighed for at vedtage bestemmelser, der gør det lettere at udøve retten til fri bevægelighed.

De foranstaltninger, der er indeholdt i direktivforslaget, respekterer de beføjelser, der er tillagt Det Europæiske Fællesskab, og som skal udøves i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 5, hvorefter Fællesskabet kun handler i det omfang, det er nødvendigt for at nå denne traktats mål.

Der er med direktivforslaget navnlig tale om en sammenskrivning, forenkling og justering af allerede gældende fællesskabsret om personers fri bevægelighed. Regler om personers fri bevægelighed er pr. definition et anliggende af grænseoverskridende karakter, og EU-regulering er derfor nødvendig.

Det må ligeledes sikres, at der ikke sker forskelsbehandling mellem unionsborgere, uanset i hvilken medlemsstat de tager ophold, og de enkelte medlemsstater kan ikke vedtage regler, der gælder for samtlige unionsborgere.

Direktivforslaget skønnes derfor at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Efter udlændingelovens § 2, stk. 4, fastsætter ministeren for flygtninge, indvandrere og integration nærmere bestemmelser til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs regler om visumfritagelse og om ophævelse af indrejse- og opholdsbegrænsninger i forbindelse med arbejdskraftens frie bevægelighed, etablering og udveksling af tjenesteydelser m.v.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har i bekendtgørelse nr. 761 af 22. august 1994 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs regler eller aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, som senest ændret ved Integrationsministeriets bekendtgørelse nr. 684 af 12. juli 1996 (EF/EØS-bekendtgørelsen), fastsat de nærmere regler om ophold og beskæftigelse i Danmark for udlændinge, der er omfattet af EU's regler om unionsborgere og deres familiemedlemmer.

Endvidere finder bestemmelserne i udlændingeloven, lovbekendtgørelse nr. 685 af 24. juli 2003, anvendelse på unionsborgere og deres familie-medlemmer.

5. Høring

Medlemmerne af Specialudvalget vedrørende Asyl- og Indvandringssamarbejdet (SPAIS) og Specialudvalget for Etablering og Tjenesteydelser er skriftligt blevet hørt over forslaget.

Endvidere er Sundheds- og Indenrigsministeriet samt Undervisningsministeriet blevet hørt over forslaget.

Institut for Menneskerettigheder har i sit høringssvar anført, at instituttet generelt er positivt indstillet over for direktivforslaget.

Der er ikke andre bemærkninger til forslaget.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vil kræve visse ændringer i udlændingelovgivningen, i lovgivningen om statens uddannelsesstøtte og i personnummerlovgivningen.

Regeringen vurderer, at forslaget ikke har statsfinansielle konsekvenser, hvis der opnås enighed om, at unionsborgere, med ophold som studerende i værtslandet, ikke kan opnå permanent opholdsret. Hvis der derimod opnås enighed om, at unionsborgere, med ophold som studerende i værtslandet, kan opnå permanent opholdsret, kan forslaget medføre begrænsede statsfinansielle konsekvenser. Skønnet er behæftet med en vis usikkerhed.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget antages ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Folketingets Udvalg og Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er blevet orienteret om sagen den 21. september 2001 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 og den 8. november 2002 forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 14. november 2002.

2. Strategien for Det Indre Marked 2003-2006, KOM (2003) 238

Rev. notat - ændringer markeret med kursiv

Resumé

Kommissionen vedtog den 7. maj 2003 meddelelsen om Strategien for Det Indre Marked 2003-2006. Den nye langsigtede strategi er en del af den strømlining af den årlige koordinering af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken, som Kommissionen vedtog den 3. september 2002. Ifølge Det Europæiske Råds konklusioner fra Bruxelles marts 2003 skal strategien sammen med de overordnede økonomiske retningslinjer og beskæftigelsesstrategien udgøre en samlet, effektiv og konsekvent tilgang til strukturreformer i et 3-årigt perspektiv.

Den nye strategi for Det Indre Marked beskriver, hvad EU skal gøre de næste tre år for at opnå det maksimale potentiale af udvidelsen. Det Europæiske Råd har opfordret til hurtigere reformer for at øge konkurrenceevnen og væksten i EU. I den forbindelse blev Konkurrenceevnerådets vigtige rolle understreget.

Kommissionen ser tre grunde til en ny strategi netop på nuværende tidspunkt. For det første, at det indre markeds præstation er central for opnåelsen af Lissabon-målet. For det andet, at udvidelsen allerede sker om et år. For det tredje, at EU står overfor en enorm udfordring med den aldrende population.

Fokus for strategien er at styrke basis eller fundamentet i det indre marked, dvs. fjerne barrierer for handel med varer og tjenester, sikre korrekt gennemførelse og håndhævelse af EU-lovgivningen, reducere administrative byrder, fjerne skattehindringer samt udvide udbudsmulighederne.

Kommissionen fremhæver i strategien 10 områder, hvor der er behov for handling. Strategien skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Eventuelle lovgivningsmæssige konsekvenser må vurderes i forbindelse med de enkelte konkrete initiativer.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen vedtog den 7. maj 2003 meddelelsen om strategien for Det Indre Marked 2003-2006. Den nye langsigtede strategi er en del af den strømlining af den årlige koordinering af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken, som Kommissionen vedtog den 3. september 2002. Ifølge Det Europæiske Råds konklusioner fra Bruxelles marts 2003 skal strategien sammen med de overordnede økonomiske retningslinjer og beskæftigelsesstrategien udgøre en samlet, effektiv og konsekvent tilgang til strukturreformer i et 3-årigt perspektiv. Rådet (ECOFIN) og Rådet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) vedtog på møder-

ne hhv. den 3. december og den 2.-3. december 2002 en fælles rapport om strømlining af samarbejdsprocesserne.

Strategien for EU's Indre Marked, KOM (1999) 624, blev vedtaget af Det Europæiske Råd den 10.-11. december 1999. Strategien indeholdt langsigtede strategiske mål samt målrettede aktioner med tidsfrister for, hvornår disse skulle gennemføres. Siden 1999 har Kommissionen én gang årligt evalueret og tilpasset strategien.

Kommissionen fremlagde den første evaluering af Strategien for EU's Indre Marked, KOM (2000) 257, i maj 2000, den anden i april 2001, KOM(2001) 198, og den tredje i april 2002, KOM(2002) 171. Evalueringerne har gjort status over, hvor langt man er kommet med de målrettede aktioner, herunder hvilke aktioner der er forsinkede i forhold til de fastsatte tidsfrister. Kommissionen har endvidere opregnet nye forslag til aktioner, og udpeget de aktioner som har højest prioritet.

Den nye strategi for det indre marked beskriver, hvad EU skal gøre de næste tre år for at opnå det maksimale potentiale af udvidelsen. Det Europæiske Råd har opfordret til hurtigere reformer for at øge konkurrenceevnen og væksten i EU. I den forbindelse blev Konkurrenceevnerådets vigtige rolle understreget.

Kommissionen ser tre grunde til en ny strategi netop på nuværende tidspunkt. For det første, at det indre markeds præstation er central for opnåelsen af Lissabon-målet. For det andet, at udvidelsen allerede sker om et år. For det tredje, at EU står overfor en enorm udfordring med den aldrende population.

Fokus for strategien er at styrke basis eller fundamentet i det indre marked, dvs. fjerne barrierer for handel med varer og tjenester, sikre korrekt gennemførelse og håndhævelse af EU-lovgivningen, reducere administrative byrder, fjerne skattehindringer samt udvide udbudsmulighederne.

Kommissionen fremhæver i strategien 10 områder, hvor der er behov for handling:

1. Fremme den fri bevægelighed for varer

- Gensidig anerkendelse
- Ny metode
- Standardisering
- Motorkøretøjssektoren
- Rammer for miljø
- Produktsikkerhed

2. Integration af servicemarkederne

- Salgsfremmende foranstaltninger og gensidig anerkendelse af eksamensbeviser

- Direktiv om tjenesteydelser i det indre marked
- Udvidet mekanisme for nationale tekniske forskrifter
- Servicesikkerhed for forbrugerne
- Vedtagelse af udestående direktiver i handlingsplanen for finansielle tjenester (prospekter, investeringservice, gennemsigtighed og kapitaldækning)
- Bred høring om færdiggørelsen og fortsat udvikling af handlingsplanen for finansielle tjenester

3. Sikre netvæksindustrier af høj kvalitet

- Jernbanepakken, Fælleseuropæisk luftrum, adgang til havnetjenester, aftale fælles luftrum med USA
- Energipakken
- Vand- og affaldssektoren
- Post
- Statsstøtte til tjenester af generel økonomisk interesse
- Grønbog om offentlig-privat samspil

4. Reducere skattehindrings indvirkning

- Selskabsbeskatning
- Moms
- Motorkøretøjsbeskatning
- Udbyttebeskatning

5. Udvide udbudsmuligheder

- Udbudsreglerne
- En national tilsynsmyndighed
- Europæisk udbudsnetværk
- E-udbud

6. Forbedre betingelserne for virksomhederne

- EF-patentet
- Håndhævelse af intellektuel ejendomsret og software-patentet
- Ophavsrettigheder
- Statsstøtte
- Internationale regnskabsstandarder
- Lovpligtig revision
- Overtagelsestilbud
- Europæisk privat selskabsvedtægt for SMV'er

7. Den demografiske udfordring

- Pensionskassedirektivet
- Et direktiv om overførsel af arbejdsmarkedsorienterede pensionsrettigheder
- Diskriminerende skattemæssig behandling
- Helsetjenester

8. Forenkling af lovgivningsmæssige rammer

- Den lovgivningsmæssige arkitektur
- Forenelighedstest (indre marked)
- En horisontal arbejdsgruppe for bedre regulering
- Indikatorer

9. Håndhævelse af reglerne

- Gennemførelsesmål
- Anbefaling om bedste praksis
- Retsakt om obligatorisk gennemførelse
- Standard gennemførelsesperioder
- Standard sanktionsklausuler
- Reduktion af overtrædelser med 50 pct. i 2006
- "Indre Markeds Autoriteter"
- Ensartet håndhævelse af forbrugerbeskyttelse

10. Formidle bedre information

- Information til nye medlemsstater
- Dialog med borgere og virksomheder
- Informationsportal
- En indre markedsportal
- Euroquichet netværk

Derudover fremhæver Kommissionen særskilt mulighederne i et nyt udvidet indre marked:

- Førtiltrædelsesassistance
- Notifikation før tiltrædelse
- Screening af national lovgivning i tiltrædelseslandene
- Protokoller til Europa-aftalerne om overensstemmelsesvurderinger og godkendelse af industriprodukter
- Information til relevante myndigheder om udvidelsesvirkning
- Kort-varige praktikantophold

Kommissionen nævner til slut det indre marked i international kontekst:

- "Nye naboer"
- Overensstemmelse mellem EU-lovgivning og FN-lovgivning
- EU-USA dialog om finansielle markeder
- Forbedret kontrol med eksterne grænser

Overvågningen af strategien er afgørende for det indre markeds succes. Strategien vil derfor blive overvåget på tre niveauer. For det første skal strategien gennemføres til tiden. For det andet skal lovgivningen håndhæves. For det tredje skal effekterne på markeder, virksomheder mv. måles.

Kommissionen understreger i den forbindelse behovet for at rationalisere de overvågningsinstrumenter, som benyttes i den forbindelse, fx implementeringsrapporten om Det Indre Marked, rapporten om strukturreformer på

produkt- og kapitalmarkederne, konkurrenceevnerapporten samt Kommissionens forskellige resultattavler.

Kommissionen beder i sine konkluderende bemærkninger Konkurrenceevnerådet (ved resolution) og Europa-Parlamentet om at bifalde Kommissionens linje i strategien, forpligte sig selv til at vedtage forslag indenfor de fastsatte frister, støtte Kommissionens intentioner om at takle barrierer samt opfordre medlemsstaterne til at spille en aktiv rolle i at forbedre den del af Det Indre Marked, som ligger indenfor deres kompetence. Til strategien hører et bilag, som på tabelform opremser alle forslag i strategien samt tidsfrister herfor.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om strategien.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Kommissionen udtaler sig ikke om nærheds- og proportionalitetsprincippet i strategien.

Strategien vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da formålet med strategien er at sikre fuldt udbytte af Det Indre Marked. Derudover må det for de enkelte initiativer vurderes, om disse er i overensstemmelse med principperne.

4. Gældende dansk ret

Strategien er en rapport vedr. indre markeds forhold og berører derfor ikke i sig selv dansk lovgivning.

5. Høring

Strategien har været i høring i specialudvalget for konkurrenceevne og vækst. Der er kommet høringssvar fra Dansk Industri, Dansk Handel og Service, FTF og Håndværksrådet.

Dansk Handel og Service hilser strategien velkommen, men undrer sig over, at strategien ikke udnytter den dynamik, som ligger i Konkurrenceevnerådets nye sammensætning. Hvis strategien skal være effektiv, og konkurrenceevnen skal forbedres, skal strategien spænde over alle elementer, som skaber konkurrenceevnen, og ikke alene fokusere på Det Indre Marked.

I forhold til integration af tjenestemarkederne finder Dansk Handel og Service, at det er centralt, at fokus i det kommende rammedirektiv er velfungerende love og administration. Dansk Handel og Service finder endvidere, at mulighederne og perspektiverne for offentlig-private partnerskaber er enorme, men at der skal skabes rammer for at kunne indgå længerevarende partnerskaber. Dansk Handel og Service finder, at der er behov for at udvide anvendelsesområdet for offentlige udbud til også at omfatte store dele af serviceområdet, som nu er friholdt. Ifølge Dansk Handel og Service vil

harmonisering af momssatserne i EU gavne servicevirksomhedernes salg over grænserne. I mellemtiden er der dog behov for vejledning af virksomhederne og koordination mellem myndighederne i de forskellige lande. Ingen af Kommissionens initiativer tager ifølge Dansk Handel og Service sigte på at imødekomme servicevirksomhedernes vanskeligheder på skatteområdet.

FTF finder overordnet, at der er tendens til at fokusere meget på virksomhedernes muligheder for grænseoverskridende handel med varer og service. For FTF er det vigtigt, at det sker ved at sikre forbrugere og borgere de bedst mulige varer til bedst mulig pris, givet at der tages hensyn til miljø, arbejdsmiljø, sikkerhed og sundhed samt sociale hensyn.

Forbrugerrådet finder, at fremme af fri bevægelse for varer og tjenester føre til øget konkurrence til gavn for forbrugerne, men understreger, at det kun er til gavn for forbrugerne, hvis høj beskyttelse med hensyn til kvalitet, sikkerhed og klagemuligheder er sikret. Forbrugerrådet er imod en generel anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse, fordi princippet kan udnyttes til at bruge laveste fællesnævner som udgangspunkt.

Forbrugerrådet finder det vigtigt, at opveje fordele og ulemper i forbindelse med en harmonisering af aftaleretten.

Forbrugerrådet finder tjenesteydelsesområdet særdeles vigtigt. Forbrugerrådet mener dog, at forbrugernes tillid til at kunne handle sikkert vil være afgørende for en øget integrering af tjenestemarkederne. Forbrugerrådet ønsker derfor en opfølgning vedrørende sikkerhed af forbrugertjenester, og at Kommissionen bør udarbejde et direktiv om ansvar for tjenesteydelser.

Forbrugerrådet er stærkt kritisk overfor forordningen om salgsfremme og beklager at det ikke er nævnt i strategien at Kommissionen vil forstærke indsatsen vedrørende urimelig handelspraksis. Kommissionen har offentliggjort et forslag til direktiv om urimelig handelspraksis i juli, som rådet ikke kan acceptere som det ser ud nu.

Forbrugerrådet finder, at der er mange problemer forbundet med forbrugerkreditdirektivet, og at det er vigtigt, at der opnås et tilfredsstillende niveau på området.

Vedr. bedre vilkår for erhvervslivet er Forbrugerrådet uenig i, at direktivet om patenterbarhed af computerrelaterede opfindelser skal vedtages hurtigst muligt.

Forbrugerrådet er som udgangspunkt positiv overfor en indsats for bedre og enklere lovgivning, men påpeger en tendens til at man i høj grad har kritiseret den forbrugervenlige lovgivning. Forbrugerrådet er endvidere bekymret for Kommissionens forslag til en forenelighedstest. Det er vigtigt, at

skelne mellem ægte forbrugerbeskyttelsesregler og tekniske handelshindringer.

Forbrugerrådet støtter SOLVIT og ønsker at der etableres et lignende system for forbrugernes problemer med erhvervslivets overholdelse af regler vedrørende det indre marked.

Forbrugerrådet finder det positivt at man sikrer ensartet håndhævelse i EU og samt at man forbedrer samarbejdet mellem forbrugermyndighederne, således som der er taget initiativ til. Forbrugerrådet er positiv overfor øget oplysning af forbrugerne i forhold til rettigheder vedrørende brug fx tjenesteydelser og adgangen til klagemuligheder.

Endelig finder Forbrugerrådet, at det i en længere periode vil være nødvendigt at støtte forbrugerorganisationerne i de nye lande. Forbrugerrådet finder også, at Kommissionen vægter arbejdet i erhvervsorganisationerne i TransAtlantic Business Dialogue i forhold til arbejdet i TransAtlantic Consumer Dialogue. Her ønsker Forbrugerrådet balance.

Håndværksrådet kan generelt støtte strategien. Håndværksrådet ser især frem til rammedirektivet om tjenester. Håndværksrådet støtter endvidere initiativet om typegodkendelse af biler, målet om reduktion af statsstøtte, øget fokus på vandforsyningssektoren, SOLVIT, en forenelighedstest, offentlige-private partnerskaber, en forenkling af moms-systemet til gavn for SMV'er samt fælles selskabsskat. Håndværksrådet finder endvidere, at Kommissionen bør udstede en vejledning om, hvornår udbud under grænseværdien bør publiceres. Håndværksrådet finder også, at problemer med udviklingen af standarder bør betyde, at der fortsat gives tilskud til oversættelse af vigtige standarder til små sprog.

Dansk Industri (DI) tilslutter sig fuldt ud strategien, og finder, at det vigtigste punkt for strategiens gennemførelse er medlemsstaternes opbakning og engagement til at føre den ud i livet. DI havde derfor gerne set en endnu mere fokuseret strategi for, hvordan aktionerne kan sikres udført i praksis - både mht. bedre regulering i EU og national implementering, fordi det netop er ved fortolkningen og anvendelsen i praksis, at virksomheder oplever problemer. Nyt fokus på det indre marked er nødvendigt for at få det fulde udbytte af potentialet ved at have ét stort europæisk marked.

I forhold til fremme af fri bevægelighed for varer bemærker DI, at det vil være gavnligt at få fastlagt principperne for gensidig anerkendelse i en retsakt, hvilket vil fremme en korrekt og ensartet anerkendelse af princippet.

Med hensyn til et grunddirektiv om ny metode finder DI, at det eksisterende CE-mærkningsdirektiv i stedet burde revideres, så det medtager horisontale emner.

På miljøområdet går industrien som udgangspunkt ind for frivillige aftaler og tiltag. EU skal bevare et globalt hensyn. Den internationale handel må ikke vanskeliggøres.

DI tilslutter sig målet om at etablere europæiske mærkningsordninger.

DI ser frem til direktivet om tjenester, og finder, at medlemsstaterne har et særligt ansvar her. DI fremhæver særligt byggeområdet og installation og vedligeholdelse af maskiner som særlige nødvendige indsatsområder.

Med hensyn til sikring af netværksindustrier af høj kvalitet finder DI, at der ikke er behov for en generel EU-regulering af forsyningspligt. Det er ikke hensigtsmæssigt. Tværtimod kunne et sådant direktiv begrænse konkurrenceevnen og afskære forbrugerne fra fordelene ved denne udvikling og give nogle lande påskud for ikke at gennemføre tiltrængt modernisering af den offentlige sektor. DI støtter offentlige private partnerskaber, der gennemføres ved effektiv konkurrence og med fuld retlig klarhed i overensstemmelse med udbudsreglerne.

På skatteområdet finder DI, at der bør arbejdes hen imod en fælles konsolideret skattebase, og finder det meget positivt, at Kommissionen på kortere sigt udvider anvendelsen af moder-/datterselskabs- og fusionsskattedirektiverne. Med hensyn til momsbehandling ét sted finder DI, at der er særligt behov for at sikre konkurrenceneutralitet for virksomheder i forskellig EU-lande. Spørgsmålet om sikker og administrativ enkel refusion af moms betalt i udlandet skal også løses.

DI støtter de foreslåede initiativer vedr. offentlige udbud. I forbindelse med gennemførelsen af de nye regler, er det vigtigt, at administrativt samarbejde og kendskab til reglerne udbygges. DI støtter liberaliseringen af forsvarsmaterielmarkedet, men processen må ske på en måde, så der tages hensyn til både store og små landes og virksomheders interesser.

DI støtter fuldt ud, at der gøres mere for at skabe de rette rammebetingelser for virksomhederne. DI støtter direktivet om pirat kopiering og havde gerne set, at forordningen om EF-patentet gik videre end det foreliggende kompromis. Målene om reduktion af statsstøtte burde være mere ambitiøse. Navnlig pga. udvidelsen. Med hensyn til take-over-direktivet finder DI, at artikel 9-11 kan undværes. Forslaget er mere vidtgående end nødvendigt for at harmonisere det indre marked.

Bedre regulering bør have høj prioritet - især konsekvensvurderinger. Målet skal være en reduktion af virksomhedernes administrative byrder. Det er gavnligt at vurdere fra sag til sag, hvilken form for retsakt som vil nå målet mest kost-effektivt. DI ønsker tæt dialog med Kommissionen om dette. DI støtter også en forenelighedstest. DI mener, at alle ministerier skal engagere sig og tage ansvar for det indre marked. Der skal tænkes "europæisk", når national lovgivning planlægges. I forhold til indikatorer til overvågning

nævner DI det hollandske system MISTRAL, som kunne være en mulighed.

DI støtter Kommissionens fokus på overvågning og håber, at SOLVIT vil vise sig effektivt. Bedre information, herunder én fælles database for det indre markeds regulering, bør være en høj prioritet, som DI fuldt ud tilslutter sig.

DI kan ikke understrege betydningen af at yde administrativ bistand og uddannelse til de nye medlemslande nok. DI finder det positivt, at Kommissionen vil udvikle samhandlen med de nye naboer.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Eventuelle lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser må vurderes i forbindelse med de enkelte konkrete initiativer.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En samlet og opdateret strategi for EU's indre marked sætter fokus på nødvendigheden af at sikre en hurtig og effektiv gennemførelse af det indre marked til gavn for EU-landenes økonomier og beskæftigelse.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen blev forelagt for Folketingets Europaudvalg den 15. maj 2003 til orientering forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 19. maj 2003.

Supplerende grundnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 25. juli 2003.

3. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412

Revideret notat - ændringer markeret med kursiv

Resumé

Forordningsforslaget fra august 2000 tager sigte på at skabe et effektivt system til beskyttelse af patentrettigheder, som samtidigt er billigt og let tilgængeligt for brugerne af systemet. Det foreslås, at samtlige EU-medlemsstater skal være dækket af én patentansøgning. EF-patentsystemet skal i ansøgningsfasen bygge på det allerede eksisterende system etableret via Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det foreslås, at Den Europæiske Patentorganisation (EPO) skal udstede patenterne med umiddelbar virkning for samtlige EU-medlemsstater. Patenterne skal herefter foreligge i deres helhed på ét af de tre EPO-proceduresprog (fransk, tysk og engelsk), og patentkravene på alle tre EPO-sprog. Efter patentmeddelelsen skal patentet reguleres efter de regler, der fastsættes i forordningen.

Til blandt andet at afgøre spørgsmål om EF-patenternes gyldighed og krænkelse heraf, foreslår Kommissionen at oprette en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal bestå af både førsteinstans- og appelafdelinger. Endelig foreslår Kommissionen, at samtlige gebyrer for EF-patenterne skal tilfalde EPO, til forskel fra i dag, hvor gebyrerne fra europæiske patenter deles mellem de nationale patentmyndigheder og EPO.

Vedtagelsen af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover kræver forslaget om etablering af en enekompetent retsinstans en ændring af den danske retsplejelov. Da der er tale om suverænitetssafgivelse, skal proceduren i grundlovens § 20 iagttages.

På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. og 31. maj 2001, blev der opnået enighed om en fælles strategi for det videre arbejde vedrørende sprogordningen, de nationale patentkontorers rolle, domstols-systemet og gebyrsystemet. Under rådsmøderne den 26. november og 20. december 2001 blev det forsøgt at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi fra maj 2001, hvilket dog ikke lykkedes. På rådsmødet den 21. maj 2002 var sagen på dagsordenen med henblik på at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi (common political approach) om de væsentligste elementer i forordningsforslaget, hvilket dog ikke lykkedes. Der var alene enighed om, at de fortsatte drøftelser skulle tage udgangspunkt i det forslag, det spanske formandskab havde udarbejdet til rådsmødet, og at der særligt skulle ske en drøftelse af domstolssystemet på baggrund af et dokument fra Kommissionen. Det blev samtidig slået fast, at intet er aftalt før der er enighed om alle elementerne i forslaget. På rådsmødet den 14. november 2002 drøftede landene de overordnede principper for domstolssystemet uden dog at nå til enighed herom. På rådsmødet den 26. november 2002 drøftede landene strategien for det videre

arbejde. På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab *udarbejdede* med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er gennemgået i hovedtræk i afsnit 1.

1. Baggrund og indhold

1.1. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 1. august 2000 et forordningsforslag om EF-patentet. KOM(2000)412. Hjemmelen til forslaget er artikel 308 i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Kravet til vedtagelse er enstemmighed.

Forordningsforslaget blev fremsendt til medlemsstaterne den 25. august 2000 og blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 28. september 2000.

Forordningsforslaget var til drøftelse på rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. november 2000, 12. marts 2001, 30.-31. maj 2001, 27. september, 26. november 2001, 20. december 2001, 1. marts 2002, 21. maj 2002, 14. november 2002 og den 26. november 2002. På rådsmødet den 30 og 31. maj 2001 blev der opnået enighed om iværksættelse af proceduren for ændring af Den Europæiske Patentkonvention. Derudover blev der vedtaget en fælles strategi (common approach) med en struktur for de kommende forhandlinger.

På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab *udarbejdede* med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er gennemgået i hovedtræk i afsnit 1.

1.2. Kommissionens oprindelige forslag

Kommissionens oprindelige forslag fra 2000 er udarbejdet på baggrund af henholdsvis Kommissionens grøn bog om EF-patentet og det fremtidige europæiske patentsystem KOM(97)314 af 16. juni 1997 og opfølgningen på grøn bogen KOM(99)42 af 5. februar 1999. Herudover danner Aftalen om EF-patenter (1989) baggrund for en del af forordningsforslagets bestemmelser.

Opnåelse af patentbeskyttelse kan i dag ske på to måder i Europa. Den ene måde er ved indlevering af en ansøgning til de nationale patentmyndigheder, hvorved der opnås et nationalt patent. Den anden mulighed er at søge om et europæisk patent via EPO, der forvalter EPK. Ansøgningen behandles og patentet udstedes centralt af EPO. I ansøgningen udpeger ansøgeren de medlemslande, som ansøgeren ønsker, at patentet skal have gyldighed i.

Når et europæisk patent bliver meddelt, skal patentet i oversat form fremsendes til de udpegede nationale patentmyndigheder, og der skal betales et publiceringsgebyr. Sker dette inden for de fastsatte frister, bliver det europæiske patent gyldigt i det pågældende land, og har samme virkning og reguleres udfra samme nationale regler som de "rene" nationale patenter. Retstvister afgøres af de nationale domstole med virkning for hvert enkelt land.

Det nuværende system er både langsommeligt og dyrt. Det er således væsentligt dyrere at få patent i Europa end i Japan og USA. Omkostningerne til at forsvare patentet mod krænkelser, dvs. ved at anlægge retssager ved alle nationale domstole, kan endvidere være økonomisk uoverkommeligt for små og mellemstore virksomheder.

Formålet med forordningsforslaget er at etablere et effektivt og billigt EU-system med central udstedelse af patenter med umiddelbar virkning i medlemslandene og en central domstol. Sigtet med dette er at fremme den europæiske innovation og konkurrenceevne i forhold til især USA og Japan.

Enhedskarakter

EF-patentet skal have enhedskarakter, det vil sige, at det får samme virkning for hele EU under ét. Det kan ligeledes kun erklæres ugyldigt, begrænses, overdrages eller ophøre med virkning for hele området. Licens kan dog meddeles for de enkelte lande.

Regulering

I ansøgningsfasen vil patentansøgningen om et EF-patent være undergivet reglerne og procedurerne i EPK, dog med respekt af den gældende EU-ret. For at skabe mulighed for, at EPO kan behandle ansøgninger om EF-patenter, foreslås det, at Fællesskabet tiltræder EPK. EF-patentet vil efter meddelelsen være reguleret af forordningens bestemmelser.

Sprog

I det nuværende EPK-system skal patentet for at opnå gyldighed i de enkelte medlemsstater oversættes til medlemsstatens sprog. For at EF-patentet skal være økonomisk overkommeligt, foreslår Kommissionen indført et sprogregime, som adskiller sig fra det, der findes i EPK-regi.

Når EF-patentet er meddelt på ét af EPO proceduresprogene (engelsk, tysk og fransk), skal kravene (den del af patentet, der fastlægger beskyttelsens omfang) ifølge forslaget oversættes til de to andre proceduresprog. EF-patentets gyldighed skal således ikke være afhængig af oversættelse af patentet eller dele deraf til samtlige nationale sprog.

Hvis der bliver anlagt sag mod en formodet krænker af et EF-patent, kan yderligere oversættelse dog blive nødvendig. Som udgangspunkt formodes en påstået patentkrænker, der ikke har haft adgang til patentteksten på det officielle sprog i den medlemsstat, hvor han har bopæl, ikke bevidst at have

krænket patentet. Der er således en formodning for god tro, medmindre ond tro kan bevises. For at beskytte patentkrænkeren i god tro, er det foreslået, at patenthaveren ikke kan få tilkendt erstatning for den periode, der ligger forud for patentkrænkerens modtagelse af en oversættelse af patentet.

Domstolssystemet

Ud fra argumentet om størst mulig retssikkerhed og ensartet retspraksis, samt under hensyntagen til hensigten med at skabe et effektivt og billigt patentsystem, foreslår Kommissionen, at der oprettes et centraliseret og specialiseret domstolssystem til behandling af patentsager. Kommissionen foreslår i forordningsforslaget, at der oprettes en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal omfatte både førsteinstans- og appelafdelinger.

Domstolen skal have enekompetence til at pådømme spørgsmål vedrørende et EF-patents gyldighed og krænkelse, og domstolen skal have mulighed for at nedlægge fagedforbud, tilkende erstatning m.m. Hvis en sag om et EF-patents gyldighed anlægges ved en national domstol, indebærer enekompetencen, at den nationale domstol skal erklære sig for inkompetent og afvise sagen. De nationale domstoles kompetence foreslås begrænset til sager vedrørende retten til patentet eller aftalte licenser.

Efter Nice-traktatens ikrafttræden den 1. februar 2003 er der med artikel 229a skabt hjemmel til, at Rådet ved enstemmighed kan vedtage bestemmelser med henblik på at tillægge EF-Domstolen kompetence til at afgøre tvister vedrørende anvendelsen af retsakter om enerettigheder, herunder patenter. Yderligere følger det af bestemmelsen, at de nationale forfatningsmæssige procedurer vil skulle følges til vedtagelsen af disse bestemmelser.

Før Rådet kan træffe endelig beslutning om domstolssystemet, kræves der et formelt forslag med hjemmel i Nice-traktatens art. 229a.

Gebyrer

Kommissionen har foreslået i forordningsforslaget, at de årsgebyrer, som skal betales for, at patentet vedbliver at være i kraft, udelukkende tilfalder EPO. Dette er nyt i forhold til i dag, hvor indtægterne i forbindelse med europæisk patentbeskyttelse deles ligeligt mellem det pågældende land og EPO.

I den fælles strategi fra rådsmødet den 30. og 31. maj blev det imidlertid vedtaget, at en vis procentdel af årsgebyrerne for EF-patentet skal tilfalde de nationale kontorer, således at de nationale kontorer forsat kan udøve innovationsfremmende aktiviteter i nærømråderne.

Nationale kontorers rolle

Kommissionens forslag indrager ikke de nationale kontorer i arbejdet med EF-patentet. Det er vedtaget i den fælles strategi af 31. maj 2001, at

de nationale kontorer skal indtage en væsentlig rolle i arbejdet med EF-patentet, herunder at udføre nyhedsundersøgelse (dvs. undersøge om en opfindelse er ny i forhold til kendt teknik). Et sådant arbejde forudsætter overholdelse af fastsatte fælles kvalitetsstandarder.

1.3. Det reviderede forordningsforslag og "common political approach"

På rådsmødet den 3. marts 2003 (konkurrenceevne) blev der opnået enighed (common political approach) om et kompromisforslag, der bygger videre på den fælles strategi, der blev vedtaget på rådsmødet (Indre marked, Forbruger og Turisme) den 30. og 31. maj 2001. Den fælles politiske linje indeholder løsningsmodeller vedrørende domstolssystemet, spørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrer. Det græske formandskab *udarbejdede* på baggrund af den politiske aftale fra 3. marts 2003 et revideret forslag til Forordning om EF-patent. Indholdet af det reviderede forslag og "common political approach" fra 3. marts 2003 er i hovedtræk, som følger:

Domstolssystemet

1. instansen og 2. instansen er central. Dommerne udnævnes ved enstemmig beslutning i Rådet. Tekniske eksperter bistår dommerne i sagsbehandlingen.

Retssproget for domstolen er sagsøgtes nationale sprog. Hvis domstolen finder, at anvendelse af dette sprog forhindrer en part i på betryggende vis at føre sin sag for domstolen, kan domstolen vælge et andet officielt EU-sprog som retssprog. Parterne kan med EF-patentrettens samtykke også vælge et andet af EU's officielle sprog som processprog. Procedure for EF-patentretten skal som udgangspunkt ske centralt ved Retten i Første Instans' sæde, men EF-patentretten har også mulighed for at sætte retten lokalt i de enkelte medlemslande.

EF-patentretten skal oprettes senest i 2010. Hver medlemsstat skal udpege et begrænset antal nationale retter, der i mellemtiden skal have kompetence til at pådømme sager om EF-patentet, jf. Art. 53a-i.

Sprog/oversættelsesspørgsmålet, art 24(a) og (b)

Sprogordningen følger indtil meddelelse af patentet ordningen i EPO. Det vil sige, at ansøgningen skal indleveres og behandles på engelsk, tysk eller fransk. Såfremt ansøger indleverer en ansøgning på et andet officielt EU-sprog, skal ansøger samtidig indlevere en oversættelse til et EPO-sprog. I givet fald vil omkostningerne til oversættelse blive refunderet af systemet. Ved meddelelse af patentet skal ansøger oversætte patentkravene til alle officielle EU-sprog. De enkelte medlemslande kan beslutte, at patentkravene ikke skal oversættes til deres sprog.

Art 24a (3) fastsætter en frist på 2 år efter meddelelsetidspunktet til at indlevere oversættelserne til EPO. Art. 24b (1) bestemmer, at manglende ind-

levering af oversættelserne medfører patentets ophør. I overensstemmelse med Art 24b (2) kan ansøger konvertere sit EF-patent til et europæisk patent inden udløbet af 2 års fristen i art. 24a(3).

De nationale kontors rolle

EF-patentansøgninger skal kunne indleveres hos de nationale kontorer. Ansøgere kan dog frit vælge at indlevere ansøgninger direkte til EPO. På vegne af EPO og på anmodning fra ansøger kan nationale kontorer i medlemslande, der ikke har et EPO-sprog som officielt sprog, udføre nyhedsundersøgelser for EPO. Medlemslande, der har et EPO-sprog som nationalt sprog, og som i dag udfører arbejde for EPO, kan udføre arbejde med nyhedsundersøgelser for EPO. Derudover skal de nationale kontorer spille en rolle i forhold til videnformidling.

Gebyrer

Årsgebyrerne for EF-patentet fordeles med 50% til EPO og 50% til medlemslandenes patentkontorer. Patentkontorenes andel fordeles mellem disse efter en distributionsnøgle, der fastsættes af Rådet. Distributionsnøglen skal baseres på en vifte af rimelige og relevante kriterier. Kriterierne bør afspejle patentaktiviteter og markedets størrelse.

Revisionsklausul

Fem år efter meddelelse af det første EF-patent vil Kommissionen fremlægge en rapport om EF-patentsystemets funktion, hvori Kommissionen vil foreslå eventuelle nødvendige ændringer.

Af andre centrale ændringer i forhold til Kommissionens forordningsforslag kan fremhæves:

Meddelelse af tvangslicenser

Det reviderede forslag til forordning lader det stå åbent, om Kommissionen eller EF-patentretten skal have kompetence til at meddele tvangslicenser, art. 21-22.

Genoprettelse af rettigheder

Forslagets art. 27a åbner mulighed for, at der kan ske genoprettelse af patentrettigheder, der er gået tabt på grund af fristoverskridelser. En mulighed der tillige eksisterer i dansk patentret.

Begrænsning af patentets beskyttelsesomfang

Art. 29a gør det muligt for patenthaver administrativt via EPO at få begrænset patentets beskyttelsesomfang.

Foreløbige retsmidler

Forslaget indeholder en mere detaljeret beskrivelse af de foreløbige retsmidler, der er til rådighed for EF-patentretten i sager om krænkelse af patenter, art. 42.

Krav på skadeserstatning, art. 44(3)

Efter forslaget art. 44(3) formodes en påstået krænker ikke at have haft kendskab til patentets eksistens, medmindre enten hele patentteksten eller patentkravene er oversat til sproget i det EU-land, hvor krænkeren er bosiddende.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning forelå den 10. april 2002. Europa-Parlamentet godkendte Kommissionens forslag med ændringer (18 stk.). Hovedelementerne i Europa-Parlamentets udtalelse er, at 1) sprogordningen bør være lig den, der finder anvendelse for EF-varemærket (engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk), 2) der bør tildeles de nationale patentmyndigheder en rolle i relation til behandlingen af ansøgninger om EF-patenter, 3) nationale domstole med erfaring i patentsager bør være 1. instans domstole i søgsmål vedrørende EF-patentet, og 2. instansen skal være en central EF-domstol og 4) en vis del af gebyrindtægterne for EF-patentet skal tilfalde de nationale patentmyndigheder til finansiering af videnformidlingsaktiviteter.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen vurderer, at målene om at fremme innovationen og væksten i Det Europæiske Fællesskab, samt at give fremstilling og distribution af patenterede opfindelser EF-dimensioner, bedst opnås via en forordning. Kommissionen henviser til, at de opstillede mål ikke kan opfyldes af medlemslandene hverken hver for sig eller samlet, hvorfor de som følge af deres grænseoverskridende virkninger skal gennemføres på EF-plan.

Kommissionen henviser ligeledes til, at Domstolen har fastslået, at der ikke kan indføres intellektuelle ejendomsrettigheder på EF-plan gennem en harmonisering af de nationale lovgivninger.

I betragtning af rettighedernes enhedskarakter mener Kommissionen, at systemets iværksættelse ikke kan overlades til medlemslandenes skøn. Den foreslåede retsakt, en forordning, begrænser sig ifølge Kommissionen således til det minimum, der er nødvendig for at nå de tilstræbte mål, og går ikke længere end nødvendigt.

Kommissionens forslag indebærer en høj grad af centralisering ved behandlingen af patentansøgninger i Europa. Som påpeget af Kommissionen kan de betydelige positive følger af et fælles patentsystem imidlertid ikke opnås uden indførelse af et centraliseret patentsystem reguleret ved forordning.

Det er derfor regeringens vurdering, at Kommissionens forslag er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Reglerne om patenter findes i lovbekendtgørelse nr. 781 af 30. august 2001. Herudover findes bekendtgørelse nr. 6 af 6. januar 2003 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

5. Høring

Kommissionens oprindelige forslag har været sendt i høring i august 2000 hos følgende organisationer: Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Forening til Fremme af Opfindelser (DaFFO), Dansk Handel & Service, Dansk Industri (DI), Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Teknologisk Institut, De Danske Patentagenters Forening (Patentagentforeningen), Det Danske Handelskammer, Formanden for Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, professor dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Håndværksrådet, Ingeniørforbundet i Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Novo Nordisk A/S og Teknologirådet.

De danske standpunkter vedrørende sprogordningen, Fællesskabets tiltrædelse til EPK, domstolsspørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrspørgsmålet blev endvidere den 12. september 2001 forelagt og koordineret med Specialudvalget for Tekniske Handelshindringer for Industrivarer.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Formanden for Det Rådgivende Udvalg, professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Landbrugsrådet, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Dansk Industri, Patentagentforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Novo Nordisk A/S, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Advokatrådet og Håndværksrådet.

De fremkomne høringssvar kan opdeles på følgende måde:

Enheds karakter

LEGO Holding A/S anfører, at det formentlig er den eneste rigtige løsning med en enheds karakter, hvorefter et patent, såfremt det bortfalder, bortfalder for hele Fællesskabets område. Dette kan dog tænkes at få den effekt, at man udtager nationale patenter eller et europæisk patent, idet man ikke nødvendigvis mister sin ret i alle lande gennem disse systemer. Håndværksrådet, Advokatrådet, Dansk Forening for Industriel Retsbe-

skyttelse, DIP, DaFFO, Patentagentforeningen, DI, og LEGO Holding A/S støtter, at der indføres et enhedspatent.

Sprog

DIP og LIF er positive overfor ethvert tiltag, der kan nedsætte omkostningerne til patentering og kan tilslutte sig forslaget, men LIF og Novo Nordisk A/S så allerhelst, at behandlingssproget blev engelsk, og at der kun skal ske oversættelse i tilfælde af krænkelse. DI har efterfølgende udtalt sig positivt overfor en ét-sprogløsning. Patentagentforeningen kan tilslutte sig sprogløsningen, såfremt muligheden for at opnå erstatning gøres betinget af det objektive kriterium, at der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet til dansk. DaFFO finder, at alle EF-patenter skal findes på minimum engelsk, og såfremt de findes på fransk eller tysk, bør Kommissionen gives fuldmagt til at oversætte patentet til engelsk. Betaling for dette skal dækkes af Kommissionen som en serviceydelse. Håndværksrådet er betænkelig ved, at der kun skal ske oversættelse af patentkravene til engelsk, tysk og fransk. Advokatrådet finder det betænkeligt ud fra et retssikkerhedssynspunkt at indføre et patentsystem med rettigheder, der har virkning for Danmark, uden at en fuldstændig oversættelse af patenterne er obligatorisk.

Domstolssystemet

DIP anfører, at det er afgørende, at der etableres et retssystem, der sikrer en hurtig, effektiv og ensartet behandling af patentsager ved domstolene, og tilslutter sig gennemførelse af det domstolssystem, der er foreslået i forordningsforslaget. DI, Håndværksrådet og DaFFO giver udtryk for samme holdning. LIF og Novo Nordisk A/S er tillige tilhænger af, at både 1. og 2. instansretterne bliver europæiske, men mener at 1. instansretterne bør kunne sættes nationalt.

Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard anfører, at et fælles domstolssystem vil skabe den fornødne retssikkerhed, men sætter spørgsmålstejn ved nødvendigheden af at oprette en speciel domstol til behandling af patentsager. Patentagentforeningen finder, at bevarelse af et nationalt retssystem i første instans er af afgørende betydning ved behandlingen af krænkelsesspørgsmål, men kan tilslutte sig, at der oprettes en overnational appelinstans.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse anfører, at domstolen bør have en høj grad af lokal tilstedeværelse, særligt i relation til midlertidige retsskridt og første instans. Dansk skal kunne anvendes som retssprog. Den lokale tilstedeværelse og anvendelsen af dansk vil efter foreningens opfattelse sikre en nærhed mellem danske sagsøgte og domstolen og dels sikre, at der i Danmark vil kunne opretholdes lokal kompetence hos dommere, advokater og patentagenter. Advokatrådet mener, at det forelåede system er forbundet med betydelige praktiske, sprogmæssige og omkostningsmæssige gener, navnlig for personer og små og mellemstore virksomheder. Rådet er af den opfattelse, at fogedrets- og førsteinstans-

behandlingen skal være henlagt til de nationale domstole, og at alene ap-
pelinstansen skal være central.

Gebyrer

DIP og Novo Nordisk A/S anfører, at det er nødvendigt at bevare de na-
tionale patentmyndigheder, hvorfor en del af afgifterne fra EF-patentet bør
tilfalde disse, og taler desuden for, at EPO uddelegerer nogle af sine op-
gaver til de nationale patentmyndigheder. Håndværksrådet finder, at det
er vigtigt, at de samlede gebyrer for opretholdelse af et EF-patent bliver
de samme som for et europæisk patent, således at der ikke geografisk set
bliver registreret flere patenter end nødvendigt.

Øvrige forhold

Provisorisk beskyttelse (beskyttelse også for tiden før patentmeddelel-
sen):

DIP og LIF anfører, at provisorisk beskyttelse ikke skal være afhængig
af, at krænkeren har modtaget en oversættelse af patentet, men mener at
det bør være tilstrækkeligt, at der er indleveret en oversættelse til den na-
tionale patentmyndighed eller EPO. Patentagentforeningen mener, at er-
statning for krænkelse bør gøres betinget af, at der foreligger en oversæt-
telse af kravene til dansk, og at det skal præciseres, at provisorisk beskyt-
telse bortfalder, med mindre der foreligger en oversættelse af hele patent-
skriftet (beskrivelse og krav) til dansk i forbindelse med udstedelsen af
EF-patentet. LEGO Holding A/S mener ikke, at reglerne om provisorisk
beskyttelse og erstatning er hensigtsmæssige og mener, at krænkeren som
et minimum bør fralægge sig en eventuel berigelse, men så helst at reglen
udgik. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at reglerne i EPK om pro-
visorisk beskyttelse bør finde anvendelse i stedet for de foreslåede.

Foreløbige foranstaltninger (fogedforbud):

DIP anfører, at en EF-patentdomstol skal kunne håndtere midlertidige
foranstaltninger hurtigt og effektivt, og at det kunne være ønskeligt med
en harmonisering af reglerne om bevissikring. Professor, dr. jur Mogens
Koktvedgaard, LEGO Holding A/S og LIF efterlyser klarere regler ved-
rørende fogedforbud.

Sammenhæng med Bioteknologidirektivet:

Landbrugsrådet anfører, at det ikke fremgår af forordningsforslaget, i
hvilket omfang det får betydning for bioteknologidirektivet, herunder de
nationale ordninger om "farmers privilege".

Kommissionens adgang til at intervenere og meddele tvangslicens:

LEGO Holding A/S anfører, at Kommissionens adgang til at intervenere
synes meget vid, og at reglerne om tvangslicensmeddelelse er meget
vidtgående og bredt formuleret. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at
meddelelse af tvangslicens ikke skal henhøre under Kommissionens
kompetence, med derimod domstolens. Det samme gør sig gældende for
så vidt angår fastsættelse af licensafgifter.

Samordning med nationale patenter og patenter udstedt af EPO:

Patentagentforeningen finder, at det er afgørende, at nationale patenter, patenter meddelt af EPO og EF-patenter medfører samme retsvirkninger. Novo Nordisk A/S mener, at de eksisterende muligheder for patentbeskyttelse skal bevares, herunder at det skal være muligt at konvertere en ansøgning om EF-patent til en ansøgning om nationalt patent i de lande, hvor det er muligt at opnå beskyttelse.

Ugyldighedssager ved den centrale domstol og indsigelsessag ved EPO:

Løvens Kemiske Fabrik finder det uholdbart, hvis der skal være mulighed for at føre en ugyldighedssag ved den centrale domstol samtidig med, at der føres en indsigelsessag ved EPO. Desuden ønsker de, at der blev indsat yderligere en ugyldighedsgrund, således at patentkravenes omfang og så skal kunne tages op til revision af den centrale domstol.

Det græske formandskabs forslag til forordning blev den 6. maj 2003 sendt i skriftlig høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne. Der er modtaget høringssvar fra følgende: Interesseorganisationen HTS-I, LEO Pharma, LIF Lægemiddelindustriforeningen og Novo Nordisk A/S.

HTS-I er af den opfattelse, at oversættelse af patentkravene gør patentet for dyrt. HTS-I finder, at oversættelse til alle fællesskabsprog bør begrænses til krænkelssager. HTS-I finder videre, at førstestansretterne bør kunne sættes lokalt i de enkelte medlemslande. Endelig finder HTS-I, at der bør være mulighed for at konvertere en EF-patentansøgning, der ikke kan fremmes til meddelelse af EF-patent, til en national ansøgning i de lande, hvor patent kan opnås.

LEO Pharma anfører, at det bør fremgå af forordningen, om en appelsag ved EPO har opsættende virkning på en krænkelssag ført ved EF-patentretten. LEO Pharma finder, at EF-patentretten i art. 28 bør gives mulighed for at fastlægge patentkravenes omfang, idet dette spørgsmål i modsat tilfælde vil blive endeligt afgjort af Examining Division ved EPO.

LIF og Novo Nordisk A/S finder, at artikel 9b1 om tilladelsen til forberedende handlinger med henblik på opnåelse af markedsføringstilladelse, bør udgå. LIF og Novo Nordisk anfører, at bestemmelsen kun bør opretholdes, såfremt dette sker i sammenhæng med indførelse af regler om 10 års databeskyttelse for lægemidler i hele EU. LIF og Novo Nordisk A/S anfører, at der af hensyn til retssikkerheden for tredjemand bør indføres en frist på 1 år i artikel 27a stk. 1 om genoprettelse af tabte rettigheder. LIF og Novo Nordisk A/S anfører videre, det ikke bør være en ugyldighedsgrund jf. art 28,1e, at en patenthaver ikke er berettiget til patentet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover vil forslaget om etablering af en enekompetent retsinstans kunne indebære en ændring af retsplejeloven.

Forslagets bestemmelser om gebyrer vil kunne få konsekvenser for de nationale patentmyndigheders økonomiske grundlag. Der forventes dog ingen statsfinansielle konsekvenser, da Patent- og Varemærkestyrelsen er en selvfinansierende statsvirksomhed.

En fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af en central domstol vil endelig kræve anvendelse af grundlovens § 20.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En billigere europæisk patentbeskyttelse vil særligt komme små og mellemstore virksomheder til gode, og det skønnes, at et EF-patent vil have en gavnlig effekt på innovationen. Det vil styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne, og en positiv effekt på samfundsøkonomien forudses.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har været forelagt Europaudvalget den 21. september 2001 og den 23. november 2001 (særligt ordførermøde pga. folketingsvalget) til forhandlingsoplæg forud for rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 og 26. november 2001. Sagen har været forelagt til orientering den 17. december 2001 forud for ekstraordinært rådsmøde (Indre Marked) den 20. december 2001, den 22. februar 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 1. marts 2002, den 17. maj 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 21. maj 2002, den 8. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 14. november 2002, den 22. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 26. november 2000 og den 28. februar 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003. Notat er senest fremsendt den 7. maj 2003.

Sagen skønnes at burde nævnes for Folketingets Europaudvalg med henblik på orientering.

4. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europaparlamentet om modernisering af selskabsretten og forbedret virksomhedsledelse i Den Europæiske Union – vejen frem, KOM (2003) 284

Nyt notat

Resumé

Kommissionen har den 21. maj 2003 offentliggjort sin meddelelse om modernisering af selskabsretten og forbedring af selskabsledelse (corporate governance) i EU. Meddelelsen indeholder en handlingsplan med en tentativ prioritering af aktiviteter og foreslåede lovgivningsinstrumenter for de enkelte aktiviteter på henholdsvis kort sigt (2003-2005), mellem-langt sigt (2006-2008) og langt sigt (2009-).

Meddelelsen og handlingsplanen udgør Kommissionens svar på den rapport med anbefalinger til modernisering og udvikling af selskabsretten i EU, som en gruppe af højtstående selskabsretsekspertter (den såkaldte Winter-gruppe) offentliggjorde den 4. november 2002. Konkurrenceevnerådet vedtog under det danske formandskab i efteråret 2002 at opfordre Kommissionen til at drøfte anbefalingerne med medlemslandene og på baggrund heraf udarbejde en handlingsplan. Ligeledes har ECOFIN vist sin opbakning til dette arbejdes og Det Europæisk Råd erklærede den 20.-21. marts 2003, at det betragter handlingsplanen som en prioritet.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen nedsatte i efteråret 2001 en gruppe af højtstående selskabsretsekspertter (den såkaldte Winter-gruppe), der fik som mandat at fremkomme med anbefalinger til udvikling og modernisering af selskabsretten i EU. Som en udløber af selskabsskandalerne i USA fik gruppen i april 2002 udvidet sit mandat til også at behandle corporate governance og revisorspørgsmål. Gruppen offentliggjorde den 4. november 2002 sine anbefalinger. Allerede forinden havde gruppens formand, professor Jaap Winter, mundtligt gjort rede for gruppens foreløbige konklusioner i forbindelse med Konkurrenceevnerådets møde, den 30. september 2002.

I den anledning vedtog Konkurrenceevnerådet en konklusion, der opfordrede Kommissionen til at drøfte de endelige konklusioner med medlemslandene med henblik på at udarbejde en handlingsplan for modernisering af selskabsretten i EU, inklusiv corporate governance. ECOFIN har givet udtryk for sin klare opbakning til dette arbejde. Ligeledes har Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2003 erklæret, at det betragter handlingsplanen som en prioritet.

Kommissionen offentliggjorde den 21. maj 2003 sin meddelelse om modernisering af selskabsretten og forbedring af selskabsledelse (corporate governance) i EU.

Handlingsplanen skal udføres fleksibelt, men på grundlag af faste principper, der tager sigte på at sætte sit præg på den reguleringsmæssige udvikling på internationalt plan. Det overordnede sigte med planen er at bygge et integreret europæisk kapitalmarked og dermed styrke det indre marked. På den måde skal handlingsplanens ses som en uafhængig bestanddel af en integreret proces, der består af en række beslægtede initiativer, herunder:

- Handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser fra 1999
- Regnskabsstrategien fra 2000
- Meddelelsen om virksomhedernes sociale ansvar fra 2002
- Meddelelsen om industripolitik i et udvidet Europa fra 2002
- Meddelelsen om prioriteterne for lovpligtig revision i EU, der er offentliggjort samtidig med denne meddelelse.

Selve handlingsplanen er udformet med to hovedformål for øje:

- At styrke aktionærernes rettigheder og øge beskyttelsen af tredjeparter (medarbejdere, kreditorer og andre interessenter), samtidig med at selskabsretten og reglerne for god virksomhedsledelse tilpasses forskellige kategorier af virksomheder.
- At øge erhvervslivets effektivitet og konkurrenceevne ved at give selskaberne forbedrede muligheder for at udøve grænseoverskridende aktiviteter.

Handlingsplanen bebudede initiativer og aktiviteter inddeles under 7 hovedoverskrifter:

- 1) *Virksomhedsledelse (corporate governance)*. Der bebudes en række initiativer af såvel lovgivningsmæssig som ikke-lovgivningsmæssig karakter. I handlingsplanen skitseres en række af de aspekter, der forventes at indgå i de kommende initiativer. Blandt disse forventes et initiativ, der skal sikre mere åbenhed om ledelsen af virksomhederne, bl.a. ved at kræve en årlig redegørelse, hvori selskabernes ledelse forholder sig til en række aspekter. Ligeledes skal aktionærernes adgang til oplysninger og rettigheder i øvrigt styrkes. Videre kan det forventes, at der fremsættes forslag, som angår arbejdet i selskabernes bestyrelser. Endelig foreslås det, at der nedsættes et europæisk forum for virksomhedsledelse med deltagelse af repræsentanter fra medlemslandene, selskaber, investorer, andre markedsdeltagere og akademikere. Dette forum skal mødes 1-2 gange årligt og drøfte udvikling og tendenser med henblik på at sikre samordning og konvergens af nationale regelsæt.
- 2) *Kapitalbevarelse og -ændringer*. Det forventes, at Kommissionen snart fremsætter forslag til ændring af andet selskabsdirektiv om selskabers kapitalgrundlag mv. Der er allerede i 1999 offentliggjort en rapport om hvorledes direktivet kan forenkles. På baggrund af rapporten samt de anbefalinger Winter-gruppen fremsatte i den forbindelse forventes et ændringsforslag til det nuværende direktiv snarligt fremsat.

- 3) *Koncerner og pyramider.* Winter-gruppen har fremsat en række anbefalinger, der tager sigte på at skabe større gennemsigtighed i koncerner og pyramider. Sidstnævnte har karakter af større holdingselskabskonstruktioner med en lang række selskaber, som alle i sidste ende kontrolleres af et selskab.
- 4) *Virksomheders omstrukturering og mobilitet.* Kommissionen har gennem længere tid bebudet en fremsættelse af to selskabsdirektiver, der skal gøre det muligt for selskaber henholdsvis at fusionere grænseoverskridende (10. selskabsdirektiv) og at flytte hjemsted fra en medlemsstat til en anden (14. selskabsdirektiv). Endvidere forventes det, at der fremsættes forslag til modernisering og forenkling af de eksisterende direktiver om henholdsvis fusion (3. selskabsdirektiv) og spaltning (6. selskabsdirektiv) af selskaber.
- 5) *Det Europæiske Private Selskab.* Winter-gruppen gjorde i sin rapport fra november 2002 opmærksom på, at vedtagelsen af forordningen om Det Europæiske Selskab (SE), som angår aktieselskaber, ikke fuldt ud imødekommer behovet og forventningerne i europæisk erhvervsliv. Det nævnes bl.a. at små og mellemstore virksomheder (SMV'er) kan have behov for en tilsvarende konstruktion. Derfor vil Kommissionen igangsætte et såkaldt *feasibility study*, der skal søge at afklare praktiske fordele og problemer ved en sådan konstruktion forud for en fremsættelse af et forslag til lovgivning på området.
- 6) *Det Europæiske Andelsselskab og andre EU-selskabsformer.* Det Europæiske Råd har i 2002 vedtaget en retningslinie vedrørende forslaget til en forordning om det europæiske andelsselskab (SCE). Dertil kommer at to forslag til regler for henholdsvis en europæisk forening og et europæisk gensidigt selskab er fremsat til kommende forhandlinger i Rådet og Europa-Parlamentet. Kommissionen støtter de igangværende initiativer, som forventes at blive realitetsforhandlet og vedtaget i nævnte rækkefølge. Dertil kommer, at Kommissionen vil iværksætte en undersøgelse af hvorledes regler om en europæisk fond vil kunne fungere og vurdere resultatet heraf før det beslutes om der skal fremsættes forslag til forordning herom.
- 7) *At styrke gennemsigtigheden i andre nationale selskabsformer.* Med henblik på at bevare en fair konkurrence og at forhindre at selskabsretten misbruges til svig, terrorisme eller andre kriminelle handlinger er det nødvendigt med øgede oplysningskrav for alle juridiske personer med begrænset ansvar. Omfanget og karakteren af sådanne krav må imidlertid undersøges nærmere først.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Meddelelsens handlingsplan bebuder en række initiativer, hvoraf flere vil være i form af egentlig regulering. Meddelelsen indeholder dermed i sig selv ikke konkrete forslag, der giver anledning til vurdering af forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen anfører imidlertid at der lægges vægt på, at lovgivningsmæssige initiativer overholder en række vejledende kriterier, herunder Traktatens principper om nærhed og proportionalitet. I den forbindelse gøres det klart, at de mange forskellige tilgange som medlemsstaterne anvender i relation til samme problemstillinger inden for selskabsretten og corporate governance skal respekteres fuldt ud.

4. Gældende dansk ret

Der foreligger endnu ikke konkrete forslag, som søger at udmønte handlingsplanens bebudede initiativer. Først når de enkelte tiltag fremsættes i form af konkrete forslag kan der foretages vurdering af indholdet heri og disses forhold til gældende dansk ret.

5. Høring

Kommissionen har sendt meddelelsen og dens handlingsplan i offentlig høring med svarfrist den 31. august 2003. Den danske regering har ikke afgivet høringssvar.

Sideløbende har meddelelsen været i skriftlig høring i specialudvalg vedrørende etablering og tjenesteydelser og specialudvalget vedrørende finansielle forhold. Der afventes p.t. nogle høringssvar. Høringsnotat eftersendes til Folketingets Europaudvalg.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Der foreligger endnu ikke konkrete forslag, som søger at udmønte handlingsplanens bebudede initiativer. Først når de enkelte tiltag fremsættes i form af konkrete forslag kan der foretages vurdering af indholdet og de lovgivningsmæssige eller statsfinansielle implikationer.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der foreligger endnu ikke konkrete forslag, som søger at udmønte handlingsplanens bebudede initiativer. Først når de enkelte tiltag fremsættes i form af konkrete forslag kan der foretages vurdering af indholdet og de samfundsøkonomiske implikationer.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Winter-gruppens arbejde og opfølgning på rapporten har tidligere været forelagt Europaudvalget til orientering den 31. maj 2002 forud for ØKOFIN mødet, den 4. juni 2002, den 14. juni forud for ØKOFIN mødet, den 20. juni 2002, den 27. september 2002 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne), den 30. september 2002, den 1. november 2002 forud for ØKOFIN mødet, den 5. november 2002, den 8. november 2002, forud for

Rådsmødet (Konkurrenceevne), den 14. november 2002 og den 29. november 2002 forud for ØKOFIN mødet, den 3. december 2002.

Grundnotat vedrørende Kommissionens meddelelse er oversendt til Europaudvalget, den 25. juni 2003 (Alm. del – bilag 1118).

5. Nyt notat om EU-kommissionens direktivforslag om beskyttelse af fodgængere og andre bløde trafikanter ved kollision med et motorkøretøj og om ændring af direktiv 70/156/EØF, KOM (2003) 67

Tekst i kursiv markerer indholdsmæssige ændringer i forhold til grundnotat af 11. april 2003.

Resumé

Kommissionen har fremlagt et direktivforslag vedrørende fodgængervenlige fronter på køretøjer under 2,5 tons. Direktivet har til formål at øge beskyttelsen af fodgængere og andre trafikanter mod skader opstået ved kollision med biler. Direktivet er i hovedtræk en gentagelse af de krav, som industrien i 2001 ved en aftale med Kommissionen forpligtede sig til at overholde. Kravene til bilfronterne vil være fuldt gennemført for alle nye personbiler under 2,5 tons i 2015.

Det vurderes, at direktivet, når det er fuldt gennemført, vil få en betydelig positiv indvirkning på antallet af dræbte og tilskadede fodgængere mm.

Europaparlamentet har førstebehandlet forslaget og stillet en række ændringsforslag. Bl.a. pålægges Kommissionen at undersøge mulighederne for at inddrage køretøjer op til 3,5 tons, og proceduren for senere ændringer af direktivet foreslås præciseret, således at sædvanlig praksis følges. Formandskabet har senere fremlagt et forslag, som er i fuld overensstemmelse med Parlamentets forslag.

1. Baggrund og indhold

Direktivforslaget er sendt til Europa-Parlamentet og Rådet den 19. februar 2003, og er fremsat under henvisning til artikel 95, og vedtages efter artikel 251 (fælles beslutningstagen med Parlamentet).

Forslaget har til formål at øge beskyttelsen af fodgængere og andre trafikanter mod skade opstået ved kollision med personbiler og varebiler, som er baseret på en personbilstype. Direktivet gælder for køretøjer med en tilladt totalvægt på højst 2,5 tons.

Kommissionen indgik i 2001 en aftale med bilindustrien med samme formål. I aftalen forpligtede bilindustrien sig til at opnå en øget beskyttelse af fodgængere. Dette skulle primært ske ved over en årrække at forbedre bilfronternes kollisionsegenskaber gennem ændret udformning, men der var også aftalt en række supplerende foranstaltninger (indførelse af kørelysaugmentering og ABS-bremser på alle de omfattede biler samt afskaffelse af "kængurugitre"). Både Rådet og Parlamentet udtalte imidlertid betænkelighed ved at anvende aftaleformen på et så væsentligt område, på grund af manglende åbenhed, manglende indflydelse af Rådet og Parlamentet samt manglende sanktionsmuligheder. På denne baggrund har Kommissionen nu valgt at fremsætte et egentligt direktivforslag. Di-

rektivforslaget vedrører alene krav til bilfronternes kollisionsegenskaber ved uheld med ubeskyttede trafikanter. Indførelse af kørelysautomatik afventer fælles regler for brug af kørelys, foranstaltninger til indførelse af ABS-bremser gennemføres og overvåges separat mens kommissionen lover at fremsætte direktivforslag vedrørende safarigitre og lignende.

Direktivets krav vedrørende bilernes kollisionsegenskaber ligger meget tæt op ad indholdet i den oprindelige aftale:

Pr. 1. oktober 2005 skal alle nye biltyper opfylde de opstillede krav for resultatet af en række tests, som primært vurderer påvirkningen ved kollisioner, hvor en fodgængers ben eller hoved rammer forskellige punkter på bilernes fronter. Fra 31. december 2012 gælder kravene for alle nye biler (ved nyregistrering).

1. september 2010 skal alle nye biltyper opfylde yderligere skærpede krav til resultatet af samme tests, som ovenfor beskrevet, samt overholde kravene til supplerende tests. Pr. 1. september 2015 skal alle nye biler (ved nyregistrering) opfylde de skærpede krav.

Indholdet i de tekniske krav, som vil gælde fra 2010 for nye biltyper og fra 2015 for alle nye biler, er identiske med de krav, som "European Enhanced Vehicle-Safety Committee" (EEVC) i 1998 har opstillet som forslag til indhold i et eventuelt kommende direktiv.

Direktivet adskiller sig i øvrigt fra de eksisterende direktiver på køretøjsområdet ved *ikke* at indeholde detaljerede tekniske forskrifter om gennemførelsen af de krævede tests. Derimod er der en bestemmelse om, at Kommissionen træffer afgørelse om disse forskrifter.

Europaparlamentet har førstebehandlet forslaget på sit møde den 30. juni til 3. juli 2003.

Man vedtog her 11 ændringsforslag. Disse indebærer bl.a., at Kommissionen pålægges at undersøge mulighederne for at udvide direktivets anvendelsesområde til biler op til 3,5 tons totalvægt. Og en ny artikel slår fast, at eventuelle forslag om ændringer i direktivet, som tillader opnåelse af testkravene gennem brug af aktive sikkerhedsforanstaltninger, skal forelægges Rådet og Parlamentet til godkendelse. En anden artikel foreskriver, at ændringer i direktivet, som er begrænset til alternative passive foranstaltninger, og som yder mindst samme beskyttelse som forudsat i nærværende forslag, kan vedtages efter revisionskomitéproceduren (dvs. uden inddragelse af Rådet og Parlamentet).

Det italienske formandskab fremlagde den 17. juli et kompromisforslag, som alene indeholder de ændringsforslag, som parlamentet har vedtaget.

Kommissionen har overfor Parlamentet og formandskabet meddelt, at man kan støtte de fremsatte ændringsforslag.

2. Gældende dansk ret

Der er i dag ingen specifikke krav vedrørende bilers egenskaber i tilfælde af kollision med en fodgænger. I bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr af 3. marts 2003 er der dog i afsnit 9.01.001 en generel bestemmelse om, at køretøjers karrosseri skal være udformet uden skarpe kanter og udragende dele. Der findes en tilsvarende bestemmelse i udstyrsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 154 af 20. april 1977). I EF-direktiv 74/483/EØF er der endvidere mere specifikke regler for udragende dele på personbiler, der typegodkendes.

Mht. hårde safarigitre har Færdselsstyrelsen i øvrigt indført et nationalt forbud mod disse med ikrafttræden 1. april 2002. Forslaget er notificeret til Kommissionen, som har accepteret det danske skridt.

3. Høring

Færdselsstyrelsen har foretaget en høring af berørte myndigheder og organisationer:

AUTIG (Automobilbranchens Handels- og Industriforening); Danmarks Automobilforhandler Forening (DAF); Danmarks Transportforskning (DTF); Dansk Cyklist Forbund; De Danske Bilimportører; Forbrugerrådet; Forenede Danske Motorejere; Forsikring og Pension; NOAH-Trafik; Rådet for Større Færdselssikkerhed samt Teknologisk Institut.

Følgende organisationer har bemærkninger til forslaget:

Danmarks Transportforskning henviser til sit svar på høringen om aftalen om det samme emne. Man finder således, at direktivets tidsfrister for indførelse af kravene burde forkortes. Endvidere henviser man til "European Transport Safety Council" (ETSC), som DTF er medlem af. Man ønsker, at ETSC's synspunkter medinddrages. ETSC kritiserer i en pressemeddelelse primært, at kravene indføres i to tempi. Man mener således, at kravene i 1. fase giver 70% dårligere beskyttelse, end man vil opnå med den fuldstændige gennemførelse. Man mener således ikke, at der er grund til at udskyde den fuldstændige gennemførelse af EEVC's testprogram, som har været brugt siden 1996 i uafhængige tests (Færdselsstyrelsen kan i øvrigt bemærke, at EEVC i 1994 første gang udgav en rapport med testprocedurer, disse blev opdateret i 1998).

De Danske Bilimportører støtter forslaget, som de finder er den mest effektive måde at forbedre sikkerheden for fodgængere og andre ubeskyttede trafikanter.

Forenede Danske Motorejere (FDM) støtter, at aftalens indhold nu gøres til lovgivning. På to væsentlige punkter vurderes forslaget dog at være for svagt:

Direktivet omfatter kun biler op til 2.500 kg, hvilket indebærer, at de store aggressive person- og varebiler friholdes for kravene.

FDM kritiserer, at visse af testene kun tjener overvågningsformål (Færdselsstyrelsen kan oplyse, at dette gælder to af de tests, som indføres i 2005. For de test som indføres i 2010, og som vil gælde for alle nye biler fra 2015, skal samtlige testkrav være overholdt). Man vurderer at testene har væsentlig betydning for bilernes aggressivitet.

FDM anmoder i øvrigt om, at Danmark fastholder sit nationale forbud mod safarigitre, indtil EU's lovgivning er på mindst samme niveau.

Forsikring & Pension hilser forslaget velkommen, og har i øvrigt ikke kommentarer.

Rådet for Større Færdselssikkerhed støtter i princippet vedtagelsen af et direktiv, men er af den opfattelse, at forslaget ikke er vidtgående nok i forhold til at beskytte fodgængere m.m. Man henviser i sit svar til udtalelserne fra European Transport Safety Council (se høringsvaret fra DTF), som rådet er medlem af.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivet vil ikke umiddelbart give anledning til ændring af dansk lovgivning, idet direktivet alene vedrører EU-standardtypegodkendelse af køretøjer. Direktivet vil dog gøre det muligt at stramme de nationale regler på området. Disse regler anvendes, når der registreres biler, som ikke er EU-typegodkendt.

Direktivet skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivet må forventes at få en betydelig positiv indvirkning på antallet af dræbte og tilskadedekomne ubeskyttede trafikanter. Når den samlede bilpark opfylder de opstillede krav, er det vurderet af ETSC (European Transport Safety Council), at der vil være sket en årlig reduktion på 20% af disse skader. I Danmark kommer ca. 1200 fodgængere til skade om året (1999) i uheld med personbiler og små varebiler. Hertil kommer et betydeligt antal tilskadedekomne fodgængere, som ikke registreres i statistikken. Yderligere sker der i Danmark et tilsvarende antal uheld mellem biler og cyklister. Det må antages, at de forbedrede bilfronter også vil komme cyklisterne til gavn – men omfanget er ukendt. Der vil således være en årlig samfundsøkonomisk gevinst på sparede skader i forbindelse med fodgængeruheld. Denne situation vil indtræde gradvist, efterhånden som bilparken udskiftes. Det må vurderes, at det først vil være omkring år 2030, at hovedparten af den del af den danske bilpark, som er omfattet af direktivet, opfylder kravene fuldt ud. Dette skyldes, at kravene først gæl-

der for alle nye biler i 2015. Herefter vil der gå en årrække, før de biler, som ikke opfylder kravene, er blevet udskiftet.

Det er ikke muligt at give en præcis vurdering af, hvor meget gennemførelsen af forslaget vil øge bilernes fremstillingspris. Det skønnes, at merprisen per bil bliver beskeden.

6. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen nævner ikke direkte nærheds- eller proportionalitetsprincippet. Man skriver dog, at de tekniske krav på området bør harmoniseres for at sikre, at det indre marked fungerer hensigtsmæssigt.

Regeringen finder, at den allerede eksisterende ordning vedrørende totalharmonisering for personbiler i EU fordrer, at en indførelse af de foreslåede regler nødvendigvis må finde sted på fællesskabsplan.

7. Tidligere forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Grundnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. maj 2003.

6. Forslag til rådsresolution om Kommissionens handlingsplan af 12. februar 2003 om en mere sammenhængende europæisk aftaleret KOM(2003) 68

Nyt notat

1. Baggrund

Europa-Parlamentet har i de senere år vedtaget flere beslutninger om eventuel harmonisering af aftaleretten mv. i EU-landene, og ved beslutning af 16. marts 2000 om Europa-Kommissionens arbejdsprogram anmodede Parlamentet om, at Kommissionen undersøgte, om en mere vidtgående harmonisering på det civile retlige område er blevet nødvendig som følge af det indre markeds funktion.

Det Europæiske Råd besluttede i 1999, at man for så vidt angik den materielle civile ret ønskede en samlet undersøgelse af behovet for indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger for at fjerne hindringer for, at civile retssager forløber tilfredsstillende.

På denne baggrund fremlagde Kommissionen i juli 2001 en meddelelse om europæisk aftaleret (KOM(2001) 398 endelig). Formålet hermed var at skabe en bred debat om europæisk aftaleret, herunder at få belyst, om – og i givet fald hvordan – forskelle mellem de nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling af EU's indre marked.

Kommissionen har den 12. februar 2003 med henblik på en videreførelse af høringsprocessen fremlagt en handlingsplan om en mere sammenhængende europæisk aftaleret (KOM(2003) 68 endelig), hvori Kommissionen fremlægger sine konklusioner efter høringen over meddelelsen fra juli 2001. Handlingsplanen indeholder endvidere en oversigt over de problemer, der er blevet peget på i forbindelse med høringen over meddelelsen, og som bilag til handlingsplanen er medtaget en sammenfatning af høringssvarene. Kommissionen har anmodet medlemsstaterne og andre interesserede om at indsende bemærkninger til handlingsplanen.

2. Handlingsplanens indhold

2.1. Identificerede problemområder

Handlingsplanen indeholder en oversigt over de problemområder, som efter Kommissionens opfattelse er blevet identificeret i forbindelse med høringen over meddelelsen om europæisk aftaleret. Det drejer sig om problemer med hensyn til en ensartet anvendelse af fællesskabslovgivningen på det aftaleretlige område og problemer med hensyn til følgerne for det indre marked af medlemsstaternes forskellige aftaleretlige regler.

2.1.1. Med hensyn til spørgsmålet om ensartet anvendelse af fællesskabslovgivningen peger Kommissionen bl.a. på manglende konsekvens i fællesskabsreglerne på det aftaleretlige område, således at ens situationer uden relevant berettigelse behandles forskelligt. Det gælder f.eks. de forskellige procedurer og frister for fortrydelsesret i direktiverne om dørsalg (85/577/EØF), timeshare (94/47/EF), fjernsalg (97/7/EF) og fjernsalg af finansielle tjenesteydelser (2002/65/EF). Der peges også på tilfælde, hvor flere retsakter omfatter den samme situation, men fører til modstridende resultater.

Kommissionen nævner som et andet problem brugen i direktiver af juridiske termer, som imidlertid ofte ikke er defineret eller også er defineret for bredt. Dette giver medlemsstaterne meget stor handlefrihed ved gennemførelsen af direktivet, hvilket vil kunne føre til inkonsekvens ved anvendelsen af direktivet i forskellige lande i ellers ens sager. Andre gange er de juridiske termer defineret i nogle direktiver, men ikke i andre, og spørgsmålet kan her være, om definitionen i ét direktiv kan anvendes ved fortolkning af de andre direktiver.

Hvis et direktiv indfører begreber, som er fremmede for medlemsstaternes nationale lovgivning, kan der ske det, at en medlemsstat ved siden af den lov, der gennemfører direktivet, opretholder den eksisterende nationale lovgivning om samme emne, hvilket efter Kommissionens opfattelse kan føre til retsusikkerhed i den pågældende medlemsstat. Kommissionen anfører endelig, at princippet om minimumsharmonisering er blevet kritiseret for ikke at føre til den ensartethed af løsninger i ens situationer, som det indre marked kræver.

2.1.2. Med hensyn til de følger for det indre marked, som direkte eller indirekte er afledt af forskelle mellem medlemsstaternes nationale aftaleret, fremhæver Kommissionen, at der generelt må skelnes mellem problemer som følge af præceptive regler (regler, der ikke kan fraviges ved aftale) og problemer som følge af deklaratoriske regler (regler, der kan fraviges ved aftale). Forskellene mellem de nationale præceptive aftaleretlige regler udgør et særligt problem for parternes muligheder for at aftale, hvilken lov der skal regulere deres indbyrdes retsforhold. Det understreges dog samtidig, at muligheden for at indgå aftaler om lovvalg ikke hjælper den aftalepart, der ikke har forhandlingsstyrke til at gennemtvinge sit valg af lov i forhandlingerne, og at rådgivning om den valgte (ukendte) lov kan være meget bekostelig for denne aftalepart. Endvidere vil det i forbrugerforhold ofte være sådan, at det ikke er forbrugerens nationale lov, der kommer til at gælde for aftalen.

Kommissionen anfører, at der fra mange sider er rejst kritik af forskellene mellem de grundlæggende aftaleretlige regler i medlemsstaterne, som nødvendiggør omkostningskrævende juridisk rådgivning. Der gælder f.eks. forskellige regler om formkrav for oprettelse af aftaler, herunder krav om, at visse aftaler skal indgås skriftligt eller for en notar. Der gæl-

der også forskellige regler om anvendelse af standardvilkår, ligesom der er stor forskel på, i hvilket omfang de nationale domstole tilsidesætter aftalevilkår som urimelige. Nævnes kan også, at der er forskellige regler om muligheden for i en aftale at begrænse kontraktsparternes ansvar samt forskellige regler om forældelse.

Kommissionen fremhæver endvidere de mange bidrag om problemer som følge af forskellige regler om overdragelse af ejendomsret og om sikkerhedsstillelse, hvor tidspunktet for overdragelsen af ejendomsretten f.eks. kan være forskellig fra land til land. Forskelle i reglerne om salg med ejendomsforbehold fører ofte til, at "sikkerheden" forsvinder, hvis salgsobjekten bringes fra et land til et andet, hvilket tvinger sælgeren til at se på andre og dyrere former for sikkerhed, f.eks. bankgarantier. Tilsvarende problemer opstår med hensyn til grænseoverskridende kreditgivning mv., som i praksis vanskeliggøres af behovet for dyr juridisk ekspertise vedrørende gyldigheden af sikkerhed på tværs af landegrænserne.

Kommissionen anfører, at der er store vanskeligheder forbundet med at tilbyde finansielle tjenesteydelser på tværs af landegrænserne. Det gælder især i forbindelse med forsikringsaftaler, idet disse skal opfylde forskellige lovkrav i medlemsstaterne. Det har efter Kommissionens opfattelse vist sig umuligt at udforme én enkelt forsikringspolice, der kan markedsføres på samme vilkår på forskellige europæiske markeder.

Kommissionen nævner endelig, at mange virksomheder har klaget over, at store forskelle i de nationale regler om forbrugerbeskyttelse skaber hindringer for grænseoverskridende handel mv. mellem virksomheder og forbrugere.

2.2. Kommissionens forslag til foranstaltninger

Kommissionen foreslår en kombination af foranstaltninger, der kræver henholdsvis ikke kræver lovgivning, med henblik på at løse en række af de ovenfor beskrevne problemer. Kommissionen vil fremsætte de nødvendige forslag om ændring af gældende EU-ret og vil herudover iværksætte foranstaltninger, der går ud på at øge sammenhængen i EU-retten på det aftaleretlige område, fremme udarbejdelsen af standardaftalevilkår, der gælder for hele EU, og fortsætte undersøgelsen af, om generelle foranstaltninger er nødvendige for at løse problemerne med de forskellige aftaleretlige regler i EU-landene.

2.2.1. Kommissionen anfører, at én af konklusionerne efter høringen over meddelelsen om europæisk aftaleret er, at EU fortsat kan benytte sig af en sektorspecifik fremgangsmåde, men at der er behov for at forbedre sammenhængen i EU-retten på det aftaleretlige område.

Kommissionen vil derfor tage initiativ til at udarbejde en fælles referenceramme med fælles principper og terminologi inden for europæisk aftaleret. Referencerammen vil kunne anvendes af Kommissionen i forbin-

delse med revision af gældende EU-ret og forslag til nye foranstaltninger og vil også kunne anvendes af nationale lovgivere inden for EU og eventuelt i relevante lande uden for EU. Referencerammen vil endvidere indgå i Kommissionens overvejelser om fremtidige generelle foranstaltninger på det aftaleretlige område, jf. punkt 2.2.3. nedenfor.

Til brug for udarbejdelsen af referencerammen vil Kommissionen støtte relevant forskning på dette område og vil endvidere inddrage interesserede parter og organisationer for at sikre, at referencerammen opfylder de økonomiske aktørers behov.

Sikring af større sammenhæng og ensartethed i gældende og fremtidig EU-ret er en prioritet, som efter Kommissionens opfattelse kræver hurtig handling. Kommissionen vil fremlægge de nødvendige forslag om revision af gældende EU-ret bl.a. med henblik på at tilpasse fællesskabslovgivningen til den nuværende økonomiske og handelsmæssige udvikling mv. og udfylde de huller i fællesskabsreglerne, der har givet problemer i praksis, samt generelt forenkle og tydeliggøre de gældende regler. Kommissionen vil herudover fremlægge forslag på andre sektorspecifikke områder, hvor der måtte opstå et behov for harmonisering.

2.2.2. Kommissionen anfører, at parterne i mange tilfælde er interesserede i at benytte standardaftalevilkår, idet de hermed undgår omkostningerne ved at forhandle en individuel aftale på plads. Sådanne standardvilkår kan være udarbejdet af en eller flere parter, men er oftest udarbejdet af parter fra samme medlemsstat.

Efter Kommissionens opfattelse vil en større brug af standardvilkår kunne løse nogle af de ovenfor nævnte problemer, jf. punkt 2.1., og Kommissionen vil derfor fremme udarbejdelsen af vilkår, der kan bruges på tværs af landegrænserne. Kommissionen vil således udarbejde en liste, som offentliggøres på en hjemmeside, over nuværende initiativer på dette område både på europæisk plan og i de enkelte medlemsstater. En sådan liste vil bl.a. bidrage til udveksling af erfaringer om udarbejdelse af standardvilkår. Kommissionen vil endvidere udarbejde retningslinjer, der skal gøre de relevante parter opmærksomme på de begrænsninger, der kan gælde for udarbejdelsen af standardvilkår, f.eks. direktivet om urimelige kontraktvilkår og EU's konkurrenceregler. Kommissionen fremhæver i den forbindelse det vigtige i, at standardvilkår udarbejdes i fællesskab af repræsentanter for alle relevante grupper.

2.2.3. Kommissionen anfører, at man i forbindelse med høringen over den tidligere meddelelse er blevet opfordret til at fortsætte diskussionen af, om der bør indføres generelle foranstaltninger inden for europæisk aftaleret. Kommissionen vil på den baggrund undersøge, om der f.eks. bør udarbejdes et generelt "optionelt instrument", der er tilpasset aftaler på tværs af landegrænserne. Efterhånden som parterne bliver fortrolige med

et sådant regelsæt, vil det fremme udvekslingen af varer og tjenesteydelser på tværs af landegrænserne betragteligt.

Et sådant instrument kan have form af en forordning gældende for hele EU eller en henstilling, der gælder ved siden af national lovgivning på det aftaleretlige område. Det nye instrument kan gælde for alle aftaler med et grænseoverskridende element eller kun for aftaler, som parterne har bestemt skal være underlagt instrumentet. Efter Kommissionens opfattelse bør aftalefrihed være et af de grundlæggende principper i et sådant aftaleretligt instrument. Aftaleparterne bør derfor som udgangspunkt kunne tilpasse de enkelte bestemmelser til deres individuelle behov, men enkelte bestemmelser, f.eks. om forbrugerbeskyttelse, bør dog være præceptive, hvis instrumentet finder anvendelse på en aftale.

Kommissionen vil i sine overvejelser inddrage den fælles referenceramme, jf. punkt 2.2.1. ovenfor, der som udgangspunkt bør danne baggrund for udformningen af det nye instrument. Kommissionen beder i øvrigt særligt om bemærkninger til instrumentets anvendelsesområde i forhold til FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG).

3. Rådsresolutionens indhold

Rådsresolutionen fastlægger Rådets generelle holdning til Kommissionens handlingsplan.

Efter drøftelserne på tre møder i arbejdsgruppen vedrørende forbrugerbeskyttelse indeholder udkastet til rådsresolution følgende elementer:

- Rådet giver udtryk for, at den fælles referenceramme, som et ikke-bindende instrument, vil kunne forbedre kvaliteten af såvel eksisterende som fremtidig fællesskabslovgivning på området. Rådet finder, at det vil være formålstjenligt at træffe nødvendige og afpassede foranstaltninger med henblik på at nedbringe transaktionsomkostningerne, gøre det lettere at indgå aftaler på tværs af grænserne og gøre det muligt for alle økonomiske aktører og forbrugere fuldt ud at udnytte de fordele, der er forbundet med det indre marked. Enhver foranstaltning, herunder den fælles referenceramme, bør efter Rådets opfattelse afspejle de virkelige forhold i det indre marked og derfor de økonomiske aktørers og forbrugernes praktiske behov. Medlemsstaterne bør inddrages aktivt i forberedelsen og udarbejdelsen af sådanne foranstaltninger. Endvidere fremhæves det, at der bør tages hensyn til eksisterende relevante internationale konventioner.
- Rådet ser med tilfredshed på, at Kommissionen har til hensigt at udarbejde den fælles referenceramme på grundlag af et forskningsprojekt, under behørig hensyn til alle de forskellige retstraditioner i medlemsstaterne, samt at Kommissionen agter at lade forslagene i handlingsplanen afstemme med bl.a. målet om at udvikle

et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed og at sikre, at forslagene er afpassede i forhold til opfølgningen af Kommissionens grøn bog om at omdanne Rom-konventionen af 1980 om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, til en fællesskabsretsakt med modernisering af dens bestemmelser.

- Rådet understreger, at det for at opnå større gennemsigthed og sammenhæng på det aftaleretlige område forekommer særdeles formålstjenligt yderligere at forbedre den eksisterende fællesskabslovgivning på det aftaleretlige område. Rådet understreger, at standardaftalevilkår bør udvikles af aftalparterne selv, men respektere bindende fællesskabslovgivning og nationale bestemmelser. Behovet for ikke-sektorspecifikke foranstaltninger må overvejes yderligere, og Kommissionen bør følge disse overvejelser op i tæt samarbejde med medlemsstaterne og under behørig hensyntagen til princippet om aftalefrihed.
- Herefter opfordrer Rådet Kommissionen til at sikre, at alle medlemsstaterne og Europa-Parlamentet såvel som forskere, retsvæsenets aktører og andre interessenter kan deltage aktivt i udarbejdelsen af den fælles referenceramme. Det skal herved sikres, at der ved udarbejdelsen af den fælles referenceramme tages behørigt hensyn til de økonomiske aktørers og forbrugernes praktiske behov, til de etablerede strukturer og retstraditioner i medlemsstaterne og til subsidiaritetsprincippet.
- Rådet opfordrer medlemsstaterne til at deltage aktivt i Kommissionens arbejde med de foreslåede opfølgingsforanstaltninger og tilskynde nationale interessenter til at bidrage til den igangværende debat på fællesskabsplan.
- Endelig lægger rådsresolutionen op til, at Kommissionen anmodes om regelmæssigt at aflægge rapport til Rådet "om resultatet af den igangværende debatproces og om de fremskridt, der gøres inden for europæisk aftaleret."

4. Gældende dansk ret

Aftaleretten er i Danmark en del af privatretten (i modsætning til den offentlige ret) og en del af formueretten (i modsætning til f.eks. familieretten). Regler om aftalers indgåelse, gyldighed og fortolkning er almindelig aftaleret i den forstand, at reglerne er fælles for de fleste aftaler. Regler om aftalers indhold og opfyldelse/misligholdelse er en anden central del af aftaleretten.

Aftaleretten er i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv., f.eks. en række fortolkningsregler, som anvendes af domstole og klagenævn. Endvidere er der på mange væsentlige

områder inden for erhvervslivet udarbejdet standardvilkår eller standard-aftaler, f.eks. AB 92 vedrørende entrepriserforhold.

Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med, hvem man vil, og med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog modificeret i en lang række love, bl.a. i forbrugerlovgivningen.

Aftaleloven indeholder generelle regler navnlig om indgåelse af aftaler og om ugyldighed samt om fuldmagtsforhold. Loven indeholder desuden visse særlige regler om forbrugeraftaler. Loven gælder – med undtagelse af reglerne om forbrugeraftaler – kun, hvis ikke andet er aftalt eller følger af handelsbrug (kutyme).

Købeloven indeholder generelle regler om indhold og opfyldelse af aftaler om køb af løsøre. Lovens regler kan uden for forbrugerforhold fraviges ved aftale.

Den internationale købelov gennemfører dele af FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG) her i landet, og loven gælder således for køb, hvor parterne har forretningssted i flere lande. Lovens regler kan fraviges ved aftale.

Andre generelle love om aftaleretlige spørgsmål er bl.a. gældsloven og forældelsesloven af 1908.

Der findes endvidere en række love, som regulerer aftaleretlige forhold inden for bestemte områder, f.eks. søloven, lov om internationale fragtaftaler, forsikringsaftaleloven, lejeloven og konkursloven. Visse love indeholder både aftaleretlige og offentligretlige regler, f.eks. lov om visse betalingsmidler.

På forbrugerområdet er der i de seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende lovgivning om bestemte aftaletyper mv. Det gælder f.eks. kreditaftaleloven, lov om visse forbrugeraftaler, lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom, lov om forbrugerbeskyttelse ved aftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timesharebasis, og pakkerejseloven. Bortset fra lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom indeholder de sidstnævnte love bestemmelser, der gennemfører EU-direktiver i dansk ret.

5. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Handlingsplanen viderefører høringsprocessen vedrørende behovet og området for en harmonisering af europæisk aftaleret og indeholder bl.a. Kommissionens overordnede forslag til foranstaltninger på dette område. Der er endnu ikke på baggrund af handlingsplanen fremsat konkrete forslag, som kan vurderes i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådsresolutionen har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Handlingsplanen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. I det omfang Kommissionen som opfølgning på handlingsplanen fremsætter konkrete forslag f.eks. om ændring af eksisterende direktiver, jf. punkt 2.2.1. ovenfor, vil sådanne forslag kunne have lovgivningsmæssige konsekvenser mv.

En eventuel generel og bindende EU-regulering om aftaleretlige spørgsmål vil i givet fald kunne få meget omfattende lovgivningsmæssige konsekvenser. En sådan regulering vil – afhængig af den nærmere udformning – dels kunne kræve helt ny lovgivning, dels kunne kræve ændringer af en lang række gældende love, herunder bl.a. aftaleloven, købeloven, de civilretlige forbrugerbeskyttelseslove (f.eks. lov om visse forbrugeraftaler og kreditaftaleloven) samt forskellige særlove.

7. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet vil ikke skulle udtale sig om rådsresolutionen og har endnu ikke udtalt sig om handlingsplanen.

I sin beslutning af 15. november 2001 om Kommissionens tidligere meddelelse om europæisk aftaleret understreger Europa-Parlamentet behovet for en målrettet harmonisering af de områder inden for aftaleretten, som kan hæmme funktionen af det indre marked.

Europa-Parlamentet anfører endvidere, at der bør oprettes en database på alle fællesskabssprog om national lovgivning og retspraksis inden for aftaleretten. Denne database skal bl.a. bidrage til, at der kan samles fælles retlige begreber og en fælles retsterminologi for de nationale retssystemer, som skal anvendes af EU's institutioner ved regelfastsættelse mv. Sideløbende hermed bør Kommissionen fremsætte de nødvendige forslag om revision af gældende EU-ret på det privatretlige område, da disse regler i dag ikke er tilfredsstillende koordineret. På længere sigt (fra 2010) bør der efter Europa-Parlamentets opfattelse udarbejdes et generelt europæisk aftaleretligt regelsæt, som parterne kan vælge at bruge som "valgt ret".

8. Høring

Til brug for regeringens høringssvar til Kommissionen har Justitsministeriet sendt handlingsplanen i høring hos berørte myndigheder og organisationer mv.

Dansk Detail Kreditråd og Aarhus Universitet har ikke fundet grundlag for at udtale sig om handlingsplanen.

Præsidenten for Københavns Byret, præsidenterne for retterne i Århus, Aalborg, Odense og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danske Dagblades Forening, De Danske Bilimportører, Liberale Erhvervs Råd og Foreningen Registrerede Revisorer har ikke bemærkninger til handlingsplanen.

Advokatrådet finder ikke at burde udtale sig om det politiske spørgsmål om, hvorvidt der bør gennemføres en harmoniseret EU-aftaleret. Fælles aftaleretlige regler vil dog kunne indebære ændringer i de lovkomplekser, som i dag danner et velfungerende og indarbejdet fundament for den danske formueretlige regulering. Ændringer heri bør ske med stor varsomhed og efter et grundigt lovforberedende arbejde, der bl.a. skal sikre en ensartet, logisk og forudberegnelig anvendelse af reglerne. Hvis det indre marked skal have fordel af ensartede regler, er det endvidere afgørende, at reglerne administreres ensartet i samtlige medlemsstater. Der er en ikke uvæsentlig risiko for, at fælles EU-regler på dette område vil medføre så store fortolknings- og administrationsproblemer, at formålet med fælles regler ikke opfyldes. Advokatrådet foreslår, at der gennemføres et omfattende og grundigt forberedende arbejde med henblik på at sikre en EU-lovgivning af meget høj kvalitet og med inddragelse af eksperter med særlig juridisk indsigt på området og med særlig kendskab til lovtekniske spørgsmål.

Danmarks Rederiforening kan henholde sig til sit høringssvar vedrørende den tidligere meddelelse fra juli 2001 om europæisk aftaleret. Foreningen kan tiltræde, at den sektorvise harmonisering kan fortsætte, hvor der er et klart behov herfor. Der er derimod ikke generelt behov for udformning af en fælles referenceramme eller for regulering af standardvilkår mv. Der kunne muligvis foretages en harmonisering af de grundlæggende regler om aftalers indgåelse, men det nærmere indhold af reglerne på forskellige områder bør ikke harmoniseres blot for at tilnærme medlemslandenes regler til hinanden. På søfartsområdet findes der en international regulering af aftaleretlige spørgsmål og omfattende ordninger med standardvilkår mv., som fungerer meget tilfredsstillende. Foreningen kan generelt ikke tilslutte sig handlingsplanen, der ikke forholder sig til den betydelige internationale regulering på transportområdet.

Dansk Arbejdsgiverforening forudsætter, at handlingsplanen ikke vedrører arbejdsretten og har derfor som udgangspunkt ikke bemærkninger til planen. Da udviklingen på øvrige civilretlige områder vil kunne få betydning også for det arbejdsretlige område, bør man dog under den videre behandling af sagen være opmærksom på de særlige forhold, der gælder her.

Dansk Industri finder grundlæggende ikke, at der er noget aktuelt behov for større EU-initiativer på det aftaleretlige område, og har ikke kendskab til konkrete eksempler på, at forskelle i EU-landenes aftaleretlige regler skaber væsentlige vanskeligheder for det indre marked. Allerede i dag finder en meget stor del af handlen mellem EU-landene sted ved hjælp af de standardkontrakter, som er tilgængelige inden for mange brancher. Dansk Industri foretrækker en model med selvregulering, hvor parterne/markedet selv søger at løse eventuelle aftaleretlige problemer, samt at der sker en forbedring af eksisterende EU-regler på det aftaleretlige område.

Finansrådet henviser til sit høringssvar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret. Handlingsplanen løser ikke behovet for et overblik over, hvilke grundlæggende forskelle der er på aftalerettens område i de forskellige EU-lande. Det er positivt, at Kommissionen er opmærksom på den kompleksitet og manglende sammenhæng, der er opstået som følge af regulering af aftaleretlige spørgsmål i forskellige direktiver. Disse problemer skyldes dels manglende koordinering i Kommissionens arbejde, dels uklarhed om EU-reglerne med den virkning, at reglerne gennemføres og fortolkes forskelligt fra medlemsland til medlemsland.

Der savnes i handlingsplanen en mere konkret angivelse af, hvordan og hvornår Kommissionen vil søge at løse de eksisterende problemer, herunder hvordan det sikres, at problemerne ikke forøges som følge af nye forslag vedrørende den finansielle sektor, f.eks. forslaget til forbrugerkreditdirektiv. Den fælles referenceramme, der omtales i handlingsplanen, er et indledende instrument, hvis karakter og egenskab endnu ikke er gennemarbejdet. Da referencerammen tilsyneladende skal være udgangspunkt for en begyndende harmonisering af de enkelte EU-landes aftaleret, er det afgørende, at der gøres en stor indsats for, at referencerammen så vidt muligt bliver i overensstemmelse med danske traditioner på det aftaleretlige område. Der kan her muligvis drages nytte af, at der er stor retsenhed imellem de nordiske lande. Finansrådet kan i øvrigt tilslutte sig de problemer inden for det finansielle område, som er beskrevet i handlingsplanen.

Forbrugerombudsmanden kan overordnet tiltræde Kommissionens prioriteringer af handlingsplanens indsatsområder. Et generelt aftaleretligt EU-regelsæt skal indrettes sådan, at forbrugernes retsstilling tilgodeses bedst muligt. Dette bør ske ved, at forbrugerbeskyttelsesreglerne gøres ufravigelige, dog således at nationale regler, der stiller forbrugerne bedre, skal have forrang. Indførelsen af et generelt optionelt regelsæt med dette indhold er efter Forbrugerombudsmandens opfattelse hensigtsmæssig og ønskelig.

Forbrugerrådet er ikke stødt på særlige problemer for handlen over grænserne som følge af forskellige aftaleretlige regler. Det er snarere manglende tillid og besværligheder i forbindelse med klager over mangler mv.,

som er skyld i den beskedne handel over grænserne. Forbrugerrådet finder derfor ikke, at der er behov for en generel fælleseuropæisk aftaleret, men finder, at der fortsat bør arbejdes med sektorspecifikke regler og med at styrke samarbejdet mellem de forskellige landes klagenævn. Vurderingen af, om det vil være hensigtsmæssigt at anvende foranstaltninger, der ikke kræver lovgivning, afhænger bl.a. af muligheden for konsekvent at inddrage forbrugerorganisationerne. Forbrugerrådet kan kun støtte en harmonisering på aftalerettens område, hvis de grundlæggende beskyttelsesregler inden for aftaleretten fastholdes, hvis man bestræber sig på at harmonisere med det højeste beskyttelsesniveau som fællesnævner, og hvis der bliver tale om ufravigelige regler. Der bør foretages en undersøgelse af, hvordan aftaleretten fungerer i de enkelte medlemslande, og det videre arbejde bør koordineres med Kommissionens andre initiativer på området, f.eks. grønbogen om forbrugerbeskyttelse/god markedsføringskik.

Formanden for Forbrugerklagenævnet henholder sig til sit hørings svar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret.

Forsikring & Pension anerkender handlingsplanens overordnede målsætninger om en forbedring af kvaliteten af gældende EU-regler. Med hensyn til handlingsplanens bemærkninger om, at finansielle tjenesteydelser kun i begrænset omfang tilbydes på tværs af grænserne, bemærkes, at forsikringsaftaler er tilpasset forholdene i de enkelte medlemslande bl.a. i relation til erstatningsniveau og samspil med sociale ydelser. For så vidt angår forsikringsaftaler, vil en harmonisering og kvalitetsforbedring af den fælles aftaleret således formentlig kun have mindre betydning for den grænseoverskridende handel, der på dette område er begrænset af andre langt mere fundamentale forskelle.

HTS-I Handel, Transport og Serviceerhvervene Interesseorganisationen anfører, at handlingsplanens overordnede betragtninger gør det vanskeligt at komme med mere konkrete bidrag og løsningsforslag. HTS-I er enig i, at det ikke altid er muligt for en mindre samarbejdspartner i et samhandelsforhold at gennemtvinge et ønsket lovvalg, hvilket kan føre til, at virksomheden afholder sig fra at deltage i grænseoverskridende handel. Behovet for at vide, hvornår der er indgået en endelig aftale, og hvilke beføjelser partnerne har ved misligholdelse forstærkes i forbindelse med handel på internettet mv.

HTS-I er positiv over for forslaget om at udforme en fælles referenceramme, som vil give mulighed for at forbedre og forenkle gældende EU-regler. Det skal dog sikres, at definitioner og principper er så entydige, at de kan anvendes direkte i praksis, og at der ikke opstår problemer ved gennemførelsen af de fælles principper i national ret. En fælles referenceramme bør også anvendes ved udarbejdelse af national lovgivning. Det er dog en forudsætning, at referencerammen imødekommer de økonomiske aktørers behov og forventninger i det indre marked.

HTS-I er enig i, at der er behov for hurtig handling i relation til at sikre større sammenhæng og ensartethed i EU-reglerne, og kan endvidere tilslutte sig forslaget om at udarbejde en liste over de områder, hvor der er udarbejdet standardvilkår mv. Retningslinjer for udarbejdelse af standardvilkår vil kunne være med til at fjerne noget af den usikkerhed mv., der kan være i forbindelse med at udarbejde standardvilkår for en branche, men der skal ikke i EU-regi udarbejdes obligatoriske standardvilkår. HTS-I kan tiltræde, at der udarbejdes et fælles EU-regelsæt, der er tilpasset grænseoverskridende aftaler, som dog kun skal gælde, hvis parterne har aftalt det. Ud fra et forbrugerbeskyttelseshensyn kan det overvejes, om der skal være pligt til at anvende regelsættet, men dette må forudsætte, at forbrugerbeskyttelsesreglerne ikke er forskellige fra nationale regler. Dette kan imidlertid blive et problem, da forbrugerbeskyttelsesdirektiverne ofte er minimumsdirektiver. Hvis regelsættet kan anvendes inden for samme område som CISG, bør det sikres, at der ikke i den forbindelse kan opstå misforståelser eller forvekslinger.

Landbrugsraadet henviser til sit høringssvar vedrørende meddelelsen fra juli 2001 om europæisk aftaleret.

Landsorganisationen i Danmark er overordnet positiv over for handlingsplanen, forudsat at de foreslåede ændringer ikke griber ind i den danske aftalemodel på arbejdsmarkedet. Det er dog på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere, hvilke nøjagtige konsekvenser forslagene vil få, og en nærmere stillingtagen må afvente, at der fremsættes mere konkrete forslag.

Realkreditrådet kan tilslutte sig det, der er anført i handlingsplanen om forskellene mellem EU-landenes forbrugerbeskyttelsesregler mv. Der peges endvidere på, at de meget store forskelle mellem EU-landene med hensyn til procedurerne for stiftelse, registrering og inddrivelse af krav, der er sikret ved pant i fast ejendom, udgør en betydelig hindring for indgåelse af grænseoverskridende aftaler.

Københavns Universitet har på et møde i Juridisk Specialudvalg gentaget det af universitetet anførte vedrørende Kommissionens meddelelse fra juli 2001 om europæisk aftaleret. Universitetet finder således, at medlemsstaternes forskellige formueretlige systemer ikke frembyder så store vanskeligheder, at det begrundes en generel EU-retlig harmonisering.

9. Folketingets Europaudvalg

Kommissionens handlingsplan tillige med et grundnotat herom blev sendt til Europaudvalget den 3. april 2003.

Et revideret grundnotat er den 5. maj 2003 sendt til Europaudvalget.

7. Fællesskabets kemikaliepolitik KOM(2001) 88 endelig

Revideret notat

Resumé

Kommissionen fremlagde den 28. februar 2001 sin hvidbog om en strategi for en ny kemikaliepolitik (KOM(2001) 88 endelig). Et væsentligt punkt i hvidbogen er et forslag om et enhedssystem, der fremover vil sikre den samme procedure for nye og eksisterende kemiske stoffer.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8. juni 2001 blev der vedtaget rådskonklusioner, hvori Rådet opfordrer Kommissionen til inden udgangen af 2001 at fremlægge sine vigtigste forslag til et enkelt klart og gennemsigtigt regelsæt med henblik på iværksættelse af strategien.

Kommissionen sendte i april et udkast til forslag til ny kemikalieregulering i høring. Det endelige forslag til ny kemikalieregulering forventes først fremlagt i oktober.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 26. november 2002 orienterede Kommissionen Rådet om status på forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003 orienterede Kommissionen om status for forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien, hvorefter Rådet udvekslede synspunkter om sagen.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 13. maj 2003 udvekslede Rådet synspunkter om sagen.

Det italienske formandskab har sat sagen på dagsordenen for rådsmøde (Konkurrenceevne) den 22. september 2003, hvor Kommissionen vil informere om resultatet af internethøringen. Herefter vil Rådet udveksle synspunkter om sagen.

Da Kommissionen endnu ikke har offentliggjort forslaget kan det på nuværende tidspunkt ikke vurderes, hvorvidt forslaget har konsekvenser for dansk ret.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen offentliggjorde den 28. februar 2001 sin hvidbog om strategi for en ny kemikaliepolitik. Hvidbogen blev drøftet af Rådet (indre marked) den 6. juni 2001 og af Rådet (miljø) den 7-8. juni 2001.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på udveksling af synspunkter. Kommissionen vil desuden informere om resultatet af internethøringen.

Grundnotat om hvidbogen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12.marts 2001 forud for samråd om sagen i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 14. marts 2001.

Hvidbogen har været forelagt Europaudvalget den 23.maj 2001 til orientering.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8 juni 2001 blev der vedtaget rådskonklusioner, som bl.a. opfordrer Kommissionen til senest ved udgangen af 2001 at fremlægge forslag med henblik på at iværksætte kemikaliestrategien.

Kommissionen nedsatte i perioden oktober 2001 til februar 2002 en række arbejdsgrupper med deltagelse fra medlemslandene, de grønne organisationer og industrien med henblik på at få input til udarbejdelse af den nye kemikaliregulering.

Herudover er der udarbejdet en Business Impact Report og der har været arrangeret adskillige Stakeholder-møder hvor EU's kommende kemikaliregulering har været diskuteret.

I formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Gøteborg i juni 2001 slås det fast at den nye kemikalielovgivning skal træde i kraft senest 2004.

Et konkret forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien har været ventet siden årsskiftet 2001/2002. Kommissionen har endnu ikke fremlagt noget forslag.

Kommissionen har endnu ikke fremlagt forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien. I konklusionerne fra Rådet (miljø) 7.-8. juni 2001 blev Kommissionen opfordret til i forbindelse med sine kommende forslag at:

- undersøge sammenhængen med anden lovgivning på andre områder med henblik på at undgå dobbeltarbejde
- at undersøge om der indenfor REACH systemet skal indføres et enkelt register der skal omfatte stoffer der produceres i mængder under 1 ton
- at undersøge hvordan man kan udvikle screening procedurer til en effektiv identifikation af kemikalier med potentielt skadelige egenskaber
- at undersøge hvordan man kan udarbejde kriterier for klassifikation af stoffer i problemkategorier
- nærmere at undersøge datakrav for stoffer produceret i mængder under 10 tons
- at udvikle procedurer der kan anvendes at myndigheder og industri til at forenkle identifikationen af undersøgelsesstrategier og reducere behovet for dyreforsøg
- undersøge realistiske midler til at forenkle proceduren og udnytte de oplysninger der er til rådighed

- at tilføje PBT (persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer) og VPVB (meget persistente og stærkt bioakkumulerende stoffer) til de gruppe af problematiske stoffer der skal godkendes
- at overveje at lade kendte hormonforstyrrende stoffer være omfattet af godkendelsesordningen, når der er fastlagt videnskabeligt gyldige undersøgelsesmetoder og kriterier
- at samordne bidraget til det internationale arbejde med det globalt harmoniserede klassificerings - og mærkningssystem og analysere dets konsekvenser for fællesskabslovgivningen
- at undersøge hvordan et centralt kontor som f.eks et udvidet ECB bedst kan oprettes og finansieres
- at udvikle mekanismer og fastsætte praktiske regler der skal være klare når systemet gennemføres , gennem hvilke industrien gør testdata og andre oplysninger tilgængelige
- at undersøge mulighederne for at sikre effektiv gennemførelse

Det forventes, at disse elementer vil være indeholdt i Kommissionens forslag.

På baggrund af en debat på Rådsmødet (miljø) den 9. december 2002 om de overordnede principper for den fremtidige kemikalielovgivning i den Europæiske Union fremlagde formanden sine konklusioner, hvor Rådet:

- bekræftede sine konklusioner vedtaget på Rådsmødet den 7. juni 2001.
- var enige om, at en ny autorisationsordning også skal omfatte PBT og vPvB stoffer og lægger vægt på, at det overvejes at lade andre grupper af problematiske stoffer så som hormonforstyrrende stoffer omfatte af ordningen.
- anerkendte vigtigheden af at erstatte farlige stoffer med mindre farlige alternativer og vigtigheden i at fremme nyskabelser herunder udvikling af mindre farlige stoffer og alternative teknikker.
- lagde vægt på behovet for effektive og passende sanktioner, og at mangel på tilstrækkelige data med henblik på registrering fører til, at de pågældende stoffer ikke kan markedsføres.
- understregede betydningen af effektiv overvågning, gennemførelse og håndhævelse.
- var enige om behovet for særlig vejledning for små og mellemstore virksomheder og "downstream brugere" (d.v.s. professionelle brugere), og at der skulle gøres en indsats for at bistå disse virksomheder i deres gennemførelse af lovgivningen.
- var desuden enige om, at det nye system skulle dække alle problematiske anvendelser af kemiske stoffer i produkter (artikler).
- bekræftede, at Rådet (miljø) ville prioriterer sagen højt.

2. Europa-Parlamentets holdning

Da Kommissionens forslag endnu ikke foreligger, har Europa-Parlamentet ikke udtalt sig.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Kemikaliereguleringen er et område med fællesskabskompetence og nærheds- og proportionalitetsprincippet skønnes derfor opfyldt ved en fællesskabsregulering på kemikalieområdet.

4. Gældende dansk ret

Da Kommissionens forslag endnu ikke foreligger, kan der på nuværende tidspunkt ikke siges noget om konsekvenser for gældende dansk ret.

5. Høring

Da forslaget fra Kommissionen endnu ikke foreligger har der ikke været foretaget høring heraf. Kommissionen har i arbejdet med et kommende forslag indhentet synspunkter fra en bred kreds af høringsparter, som udover medlemslandene omfatter NGO'er og industrien.

På møde i specialudvalget (miljø) d. 7. februar 2003 i forbindelse med forberedelsen af Rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003 opfordrede Forbrugerrådet, Det Økologiske Råd og Danmark Naturfredningsforening regeringen til at gå i offensiven for at præge debatten om den europæiske kemikaliepolitik.

Dansk Industri opfordrede til, at der i første omgang satses på at etablere et håndterbart system, så det sikres at man overhovedet kommer i gang med et system. Man kan herefter løbende i lyset af de indhøstede erfaringer løbende revidere, forbedre og udvide systemets anvendelsesområde.

På mødet i specialudvalget (miljø) d. 20. maj 2003 i forbindelse med forberedelsen af Rådsmøde (miljø) den 13. juni 2003 fremkom følgende bemærkninger:

Forbrugerrådet støttet af Greenpeace ønskede, at regeringen klart skulle tilkendegive, at kemiske stoffer i alle varer og forbrugerprodukter skal omfattes af den nye lovgivning og opfattede ordlyden i den kommenterede dagsorden som mindre forpligtende end ordlyden i Miljørådets konklusioner fra 2001.

Det Økologiske Råd støttede denne holdning og foreslog "i princippet" slettet i 1. sætning af sidste afsnit under den danske holdning, således at det fremgår krystalklart af den danske holdning, at farlige kemiske stoffer i varer og forbrugsprodukter skal være omfattet af den nye lovgivning. Desuden tilkendegav Det Økologiske Råd endvidere at allergifremkaldende stoffer også burde være omfattet. Det Økologiske Råd ønskede endvidere, at regeringen tog stilling til USA's forsøg på at undergrave REACH-systemet.

Dansk Industri mente, at der kunne vise sig at være problemer med tidsplanen i 4. sidste afsnit under den danske holdning, og var især usikre på dette i forbindelse med princippet om "no data no marketing".

Danmarks Naturfredningsforening var tilfredse med den danske holdning og herunder i at PBT og VPVB skal tilføjes til de grupper af problemati-

ske stoffer, som skal omfattes af autorisationsordningen. Danmarks Naturfredningsforening støttede endvidere at hormon- og allergifremkaldende stoffer skal omfattes, at princippet om "no data no marketing" skal gælde, og farlige kemiske stoffer i varer og forbrugsprodukter skal omfattes.

Forbrugerrådet spurgte til om Danmark laver et høringssvar til Kommissionens internethøring.

Kommissionen har som tidligere nævnt lagt et foreløbigt udkast til kemikaliereregulering ud på internettet til høring. Internethøringen er nu afsluttet.

Danske reaktioner på Internethøringen

En række danske organisationer og firmaer har kommenteret REACH-forslaget i forbindelse med EU Kommissionens Internethøring. Disse kommentarer er tilgængelige på <http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/chempol/whitepaper/contributions.htm>.

Kommentarerne fra danske brancheorganisationer (Dansk Industri, Procesindustriens Arbejdsgiverforening, Foreningen for Danmarks Farve- og Lakindustri, Plastindustrien i Danmark, Brancheforeningen for lim og fugemasser, HTS – Interesseorganisationen, Kemikaliebranchen) og firmaer (H. Lundbeck A/S, Sky-Light A/S, BASF Nordic/Baltic, Hempel A/S, Haldor Topsøe A/S) udtrykker generel støtte til formålet med REACH. De kritiske bemærkninger retter sig især mod de foreslåede procedurer. Man ønsker bl.a. at begrænse medlemslandenes involvering i registrering, evaluering og autorisation til fordel for Agenturet. Der foreslås generelt væsentlig længere tidsfrister for producenter, importører og brugere af kemikaliers (downstream users) pligt til at sikre, at deres produkter kan anvendes på en forsvarlig måde og endvidere foreslås det, at omfanget af pre-registreringen udvides væsentligt.

Særlig kritik er rettet mod pligten til at udarbejde en Chemical Safety Report for kemiske stoffer i kemiske produkter (præparat), og pligten til at sende Chemical Safety Report for de kemiske stoffer videre til kunderne. Man foreslår i stedet, at der skal udarbejdes sikkerhedsdatablade for præparatet i stil med, hvad man kender under eksisterende fællesskabslovgivning. Kun de stoffer, der efter reglerne i Præparatdirektivet bidrager til klassificeringen af præparatet, skal indgå i vurderingen. Årsagen til dette forslag er, udover bekymring for de praktiske vanskeligheder ved at udarbejde og videresende Chemical Safety Report for mange kemiske stoffer, bekymring for, om forretningsmæssig følsom information fortsat kan holdes fortroligt.

Endelig ønsker man lempelse eller afskaffelse af kravene til isolerede mellemprodukter, der bruges på stedet eller transporteres, til polymerer, til stoffer, der bruges til udvikling af farmaceutiske produkter, og til ke-

miske stoffer i artikler, ligesom man foreslår, at autorisationsordningen kun skal omfatte CMR kat. 1 & 2, og POP stoffer.

Forbrugerrådets hørings svar giver ligeledes udtryk for støtte til forslaget i store træk men ønsker, at forbrugerprodukter og artikler i videre omfang skal være omfattet af forpligtigelserne under REACH. Forbrugerrådet foreslår en general deklarationspligt om kemiske stoffer i alle produkter og artikler, at klassificerings- og mærkningsreglerne for stoffer og præparater udvides til artikler, og en særlig mærkning af forbrugerprodukter og artikler, der indeholder særligt bekymrende stoffer, der er underlagt krav om autorisation.

For stoffer foreslår Forbrugerrådet, at alle stoffer i mængder over 10 kg registreres med datakrav svarende til de nuværende regler for anmeldelse af nye stoffer. Endelig foreslår Forbrugerrådet, at autorisationsordningen omfatter alle allergifremkaldende stoffer, og at kun en tidsbegrænset autorisation kan gives, hvis der ikke er substitutionsmuligheder.

Danmarks Naturfredningsforening har ligeledes kommentarer vedrørende bl.a. forbrugerprodukter, mærkning af artikler, adgang til information, herunder om kemiske stoffer i artikler og vedr. autorisationsordningen, der generelt går i samme retning som Forbrugerrådets kommentarer. Derudover er der forslag til at forenkle beslutningsproceduren ved evaluering, men at gøre prioritetsevaluering obligatorisk for alle stoffer over 100 tons per år.

Derudover har en række danske NGO'er bidraget til et fælles europæisk NGO svar.

Miljøstyrelsens hørings svar – hvor Kommissionens forslag hilses velkommen - koncentrerer sig om konkrete kommentarer og /eller forslag med henblik på forslagens mulighed for at virke efter hensigten ("workability"). Miljøstyrelsens hørings svar er udarbejdet med bidrag fra Arbejdstilsynet. De overordnede kommentarer påpeger, at der er et generelt behov for afklaring og vejledning om berøringsfladerne mellem REACH og anden lovgivning f.eks. arbejdsmiljølovgivning og for afklaring og vejledning vedrørende definitioner i REACH. Det påpeges også, at det ikke fremgår, hvilket arbejdsprog, der gælder for de enkelte elementer af REACH.

Vedrørende de generelle forpligtigelser, der pålægges industrien, påpeges behovet for afklaring af de forpligtigelser, som REACH fastsætter sammenholdt med arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser herunder grænseværdier. Der er ligeledes kommentarer og forslag til, hvordan de nye forpligtigelser til at informere kan bygge på eksisterende lovgivning og erfaringer herfra. Samtidig påpeges det, at den information, der skal sendes i gennem leverandørkæden, bør målrettes mod behovene hos modtageren.

Vedrørende **registrering** foreslås det af praktiske hensyn og af kontrolhensyn at slette reglen om, at der skal gøres rede for mindst 90% af det producerede volumen. Alternative muligheder foreslås. Der er også forslag til forenkling af proceduren omkring "completeness check" af registreringerne, forslag til præcisering af forpligtigelse til at opdatere registreringer samt kommentarer, der vedrører registrering af stoffer i artikler. Vedrørende **polymerer** foreslår Miljøstyrelsen, at farlige monomerer i polymerer, skal registreres, da mange polymerer indgår i forbrugerprodukter.

Vedrørende **datakravene** for registrering bliver det foreslået i højere grad at udstikke generelle retningslinjer i selve lovtæksten. Af hensyn til lettere at kunne tage højde for ny videnskabelig erkendelse og nye metoder så bør de specifikke anbefalinger om informationsindhentning og tests derimod fastsættes i en detaljeret teknisk vejledning, der også bør åbne op for en bredere anvendelse af computermodeller, (Q)SAR. Blandt en række mere tekniske kommentarer berøres vigtigheden af, at risikoen for skader på forplantningsevnen belyses i tilstrækkelig grad. Men samtidig påpeger man, at det nærværende forslag netop mht. dette aspekt, er unødigt dyrt for visse stoffer og ikke giver tilstrækkelig sikkerhed for andre. Man peger også på et behov for særregler for **enzym**er, proteiner m.m. i overensstemmelse med praksis i dag, da datakravene ikke er tilpassede denne gruppe af stoffer. Vedrørende data deling er der foreslået nogle ændringer, der kan smidiggøre procedurerne.

Vedrørende bestemmelserne for **brugere af kemikalier** (downstream users), så understreger man vigtigheden af, at REACH supplerer eksisterende lovgivning på arbejdsmiljøområdet og endda kan lette nogle af de forpligtigelser, der ligger i den eksisterende arbejdsmiljølovgivning. Høringssvaret indeholder endvidere en række forslag og kommentarer, der har til hensigt at sikre, at de nødvendige informationer tilvejebringes. Det bliver anset for nødvendigt at give downstream users længere tid til at fuldføre deres forpligtigelser.

For **evalueringsdelen** af REACH er der en række forslag til at øge hastigheden af standard evaluering og nedsætte ressourceforbruget hertil uden dog at opgive myndighedernes mulighed for indflydelse på test af stoffer, der har myndighedernes særlige bevågenhed.

For **prioritetsevaluering** foreslår man en række ændringer, så myndighederne for særligt udvalgte stoffer kan bede om yderligere oplysninger om den samlede udsættelse af mennesker og miljø for disse udvalgte stoffer. Hvis der er særlig grund dertil, bør myndighederne kunne bede om test, som ikke er forudset i "standard testpakken" f.eks. til belysning af hormonforstyrrende egenskaber. Det foreslås også, at myndighederne kan bedes om yderligere oplysninger for **isolerede mellemprodukter**, der bruges på produktionsstedet, (isolated intermediates on-site), hvis de er særligt farlige og produceres i store mængder (>100 t/a). Baggrunden

for dette forslag er, at der for disse stoffer ikke stilles krav om testdata uanset mængden, som de produceres i.

Vedrørende autorisation af PBT og vPvB stoffer er der fremsat en række ændringsforslag bl.a. om betingelserne for at opnå autorisation, hvor formålet med forslagene er at sikre, at autorisationsproceduren vil virke hensigtsmæssigt for disse stoffer. Der er også givet kommentarer, der berører relationen mellem autorisationsordningen under REACH og anden fællesskabslovgivning. Endelig foreslår Miljøstyrelsen, at autorisation bliver givet for en begrænset periode. Dette er især relevant, når autorisation bliver givet på trods af, at anvendelsen ikke anses for tilstrækkelig sikker dvs. i de tilfælde, hvor autorisation bliver givet af samfundsøkonomiske hensyn eller af manglen på alternativer. Vedrørende bestemmelserne om begrænsning af produktion, markedsføring og anvendelse er der givet kommentarer til klargørelse af lovtæksten og til forenkling af proceduren.

Endelig er det foreslået, at der i særlige tilfælde kan vedtages **harmoniseret klassificering** for andre effekter end CMR og luftvejsallergener. På sigt bør sådanne andre effekter kunne klassificeres på fællesskabsplan, hvis der er enighed om, at de giver grund til lignende bekymring som CMR og luftvejsallergener.

For at sikre gennemsigtighed i forvaltningen af kemiske stoffer, så har Miljøstyrelsen foreslået, at anvendelser af kemiske stoffer ikke er fortrolige med mindre, at der er særlige grunde hertil. Erfaringerne fra det danske Produktregister kan være nyttige til at fastsætte regler herfor, som ikke kompromitterer forretningshemmeligheder. Man har også foreslået, at sammendrag af toksikologiske eller økotoksikologiske testrapporter skal være offentlig tilgængelige.

Endelig tages der forbehold for fastsættelse af strafferetslige sanktioner i REACH.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Da Kommissionens forslag endnu ikke foreligger, kan der på nuværende tidspunkt ikke siges noget konkret om de beskyttelsesmæssige, økonomiske og lovgivningsmæssige konsekvenser af en ny kemikalierregulering.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Da Kommissionens forslag endnu ikke foreligger, kan der ikke på nuværende tidspunkt ikke siges noget konkret om de beskyttelsesmæssige, økonomiske og lovgivningsmæssige konsekvenser af en ny kemikalierregulering.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Grundnotat om hvidbogen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12.marts 2001 forud for samråd om sagen i Folketingets Miljø- og Plan-

lægningsudvalg den 14. marts 2001. Hvidbogen har været forelagt Europaudvalget den 23. maj 2001 til orientering.

Folketingets Europaudvalg er desuden blevet orienteret om sagen forud for rådsmøde (miljø) den 7. - 8. juni 2001 samt rådsmøde (Industri) den 5. december 2001, rådsmøde (Konkurrenceevne) den 6. juni 2002, rådsmøde (Konkurrenceevne) den 26. november 2002, 3. marts 2003 og 13. maj 2003 og rådsmøde (Miljø) den 9. december 2002.

8. Den europæiske lægemiddelindustri (G-10) KOM (2003) 383

1. Baggrund og indhold

I foråret 2001 nedsatte erhvervskommissær Liikanen og sundhedskommissær Byrne en High Level refleksionsgruppe om lægemiddelområdet. Gruppen bestod af de to ovennævnte kommissærer, 5 ministre (Sverige, Frankrig, Portugal, Tyskland og UK) 4 topfolk fra lægemiddelindustrien, en repræsentant fra "sygekasserne" samt en ekspert i patientspørgsmål. Gruppen skulle fremkomme med forslag, der kunne styrke den europæiske lægemiddelindustri og samtidigt tage hensyn til patienterne og sundhedsbudgetterne.

G10 gruppen afgav sin rapport i maj 2002. Rapporten er bygget op omkring 14 anbefalinger til Kommissionen og medlemslandene.

Kommissionen har benyttet det seneste år på at forberede sit officielle svar på G10 rapporten. Dette er sket gennem en åben proces, hvor der er indhentet bred inspiration. Visse af anbefalingerne har således været temaer ved diverse internationale konferencer, ligesom nogle anbefalinger er inddraget i forbindelse med den igangværende revision af den europæiske lægemiddellovgivning og dermed drøftet i officiel sammenhæng. Endelig er nogle af anbefalingerne lagt ud i arbejdsgrupper m.v., såsom Gennemsigtighedsudvalget/Transparency Committee (der er nedsat for at følge pris- og tilskudsreglerne i medlemslandene), gruppen af lægemiddeldirektører og arbejdsgruppen om lægemidler under departementschefgruppen (High Level Committee on Health).

Kommissionens svar på G10 rapporten er offentliggjort den 1. juli 2003 i form af en meddelelse "En stærkere europæisk lægemiddelindustri til gavn for patienterne – en opfordring til handling" (KOM(2003) 383 endelig) samt et resume af meddelelsen ("Summary of Recommendations and Implementing Actions"). Anbefalingerne favner bredt og omhandler blandt andet at nedbringe tiden mellem udstedelse af markedsføringstilladelse og beslutning om pris- og tilskudsfastsættelse, adgang til innovative lægemidler, et konkurrencedygtigt marked for henholdsvis håndkøbslægemidler og generiske lægemidler, forbedre incitamentet til forskning mv.

Det italienske formandskab har som opfølgning på Kommissionens meddelelse fremlagt 2 udkast til rådskonklusioner. Det ene sæt rådskonklusioner er på dagsordenen for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003, mens det andet blev behandlet på det uformelle Rådsmøde (Sundhed og forbrugerbeskyttelse) den 5-6. september 2003.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner "Reinforcing the competitiveness of the European based pharmaceutical industry" fokuserer på de aspekter, der relaterer sig til lægemiddelindustriens konkurrenceevne. Der lægges vægt på, at Europa skal være i stand til at tiltrække innovative

high- tech virksomheder og at indsatsen på den basale videnskabelige forskning skal styrkes. Desuden understreges behovet for at nye og mere integrerede samarbejder som offentlig/privat partnerskaber, forskningsinstitutioner mv. samt overførslen af forskningsviden forbedres.

Medlemslandene opfordres til at implementere anbefalingerne i Kommissionens meddelelse herunder specielt benchmarking ved at oplyse om lovgivnings- og ikke-lovgivningsinitiativer, som påvirker lægemiddelindustriens konkurrenceevne.

Kommissionen opfordres til at tage initiativ til, i samarbejde med medlemsstaterne, at undersøge forskellige muligheder for prisfastsættelse og godtgørelse af lægemiddelprodukter og undersøge mere konkurrencedygtige og dynamiske markedsmekanismer med henblik på at forbedre patienters adgang til medicin på tværs af EU. Dette skal ske under hensynstagen til den nationale kompetence på området og hermed medlemslandenes forskellige sundhedssystemer.

Endelig opfordres Kommissionen til jævnlige rapporter til Rådet, om status på lægemiddelindustriens konkurrenceevne på baggrund af benchmarking øvelser om konkurrenceevne og offentlig sundhed.

2. Europa-Parlamentets holdning

Da det er Rådet, der træffer beslutning om udkastet til rådskonklusioner, inddrages Europa-Parlamentet ikke i sagen. Europa-Parlamentet har desuden ikke udtalt sig om Kommissionens meddelelse "En stærkere europæisk lægemiddelindustri til gavn for patienterne – en opfordring til handling" (KOM(2003) 383 endelig).

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Rådskonklusionerne vurderes at være i overensstemmelse med Nærheds- og proportionalitets princippet.

4. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for dansk ret.

5. Høring

Rådskonklusionerne har ikke været i høring.

Lægemiddelindustriforeningen og Parallelimportørforeningen af lægemidler har udtalt sig om G-10 anbefalingerne til Indenrigs- og sundhedsministeren.

Lægemiddelindustriforeningen (Lif) har i breve den 28. august 2003 til henholdsvis indenrigs- og sundhedsministeren og økonomi- og erhvervsministeren udtrykt støtte til G-10 anbefalingerne om at styrke lægemiddelindustriens konkurrenceevne især med hensyn til innovationsindsatsen. Lif ser

gerne, at anbefalingerne om priskontrol på lægemidler uden offentlig tilskud fjernes og at der i stedet gennemføres en konkurrencebaseret prisdannelse, som er tilfældet i Danmark.

Lif fremhæver særligt Kommissionens idé om, at der fastsættes en fælles europæisk pris for hvert enkelt lægemiddel.

Med brev af 1. september 2003 har Parallelimportørforeningen henvendt sig til indenrigs- og sundhedsministeren om samme emne dvs. om, at der fastsættes en fælles europæisk pris for hvert enkelt lægemiddel. Foreningen har fremsendt den europæiske parallelimportørforenings ("European Association of Euro-Pharmaceutical Companies") meget skarpe afvisning af forslaget. Argumenterne fra foreningen mod forslaget er mange. Tilbage står indtrykket af, at forslaget vil begrænse konkurrencetrykket på lægemiddelområdet.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.